

VASÁRNAP

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, V., BATHORY-UTCA 24. SZÁM.
(„Falu” Magyar Gazdasági és Földművelésügyi Szövetség.)
Telefon: 11-55-62.
Postafeliratkezelési csekkiszáma száma: 25.153.

MEGJELENIK MINDEN VASÁR NAP

Előfizetési díjak a Képes Híradó-val, valamint a m. kir. földművelésügyi miniszter által időnként kiadott „Rádiós gazdasági előadások” című füzetekkel együtt: egész évre 4, fél évre 2, negyed évre 1 P.
Intézményeknek és jogi személyeknek egy évre 20 P

Budapest, 1939.

XX. évfolyam, 6. szám.

Február hó 5.

Békét remél Európa!

A világháborúba behajszolt és tehetetlenre marcangolt Európa szervezetét két évtized múltán sem tudta kiheverni a szörnyű csapásokat, amelyek az óriási vérvesztés és a még nagyobb foku gazdasági leromlás folytán érték. A súlyos kérdések, amelyek a népek és nemzetek szociális és gazdasági boldogulása elé tornyosulnak, nem hogy ritkulnának, de időnként ijesztően felhalmozódnak. Jelentőségüket pedig még inkább fokozza, hogy vonatkozásuk legtöbbször nemcsak Európára terjed ki, hanem mind az öt földrészre. A technika fejlettségének korában a világ kicsi lett, amiből az következik, hogy a bajok megnagyobbodtak.

Az a hatalmas nyomás, amelyet Hitler kancellár vasakarata a német nemzet nevében és Mussolini lángelméje az olaszok részéről gyakorol a nemzetközi kérdések minél gyorsabb elintézésére, még inkább felkelti az ellentétes világ-nézeti és gazdasági érdekkörében sem azonos nemzetek aggodalmát és fokozza védekezését.

Ez az aggodalom és a védekezés szükségességének hangoztatása aligha nyilvánult meg a közelmúlt idők folyamán olyan mértékben, mint január második felében, amikor

letagadhatatlanul súlyos nemzetközi kérdések veszfelől horították el a látóhatárt.

A kiélezett olasz-francia ellentétek, a Barcelona elcsévével várható spanyol helyzet kialakulása, a távolkeleti kérdések világjelentőségének fokozódása, Amerika erőteljesebb megmozdulása olyan mérvű fegyverkezést indított meg, amint a világtörténelem során soha példa nem volt.

Ebből a tényből az egész világ szorongó közvéleménye egy közeli világháború kitérésétől retteghetett, ami sok tekintetben indokolt is volt.

A német törzsek egyesítése megtörtént s a nyolcvanmillió német nemzet olyan hatalmas vezető állama lett Európának, aminő csak a Barbarossák korában volt, a német-római császárság idején. Mussolini Olaszországa pedig csak a régi római császárok fénykorában hallathatta olyan sulyal a szavát, mint napjainkban.

S ha most Németország a világháború után jogtalanul elvett

gyarmatai visszaadását szorgalmazza, Olaszország pedig nem hajlandó a Gibraltárral és Szuezi-csatornával bezárt Földközi-tengerben másodikrendű nagyhatalmat játszani, Franciaországgal szemben pedig Tunisz jogosságát vitatja, természetes, hogy óriási ellenhatást fejtenek. S ez az ellenhatás annál egységesebb,

mert Németország és Olasz-

ország egymás törekvését támogatja.

Csak hogy, amint a közelmúlt napok eseményeiből megállapíthatjuk, a világ vezető hatalmasságai egyelőre óvakodnak a háború vérmének felidézésétől, a szörnyű és kiismerhetetlen katasztrófától, amelynek gazdasági, erkölcsi és társadalmi következményei kiszámíthatatlanok.

Két békebeszéd

Két beszéd hangzott el egymásután. Chamberlain angol miniszterelnök január 28-án és Hitler német birodalmi vezéré és kancellár 31-én. A két beszéd megegyezik abban a felfogásban, hogy a nemzetközi életet igazgató súlyos kérdések többé el nem odázhatók, de abban is, hogy „megoldásuk békés úton is remélhető.”

Az angol miniszterelnök megelőzte Hitlert s kijelentette, hogy:

— A háború manapság oly borzalmas veszteségeket és szenvedéseket okoz, tekintet nélkül végső kimenetelére, hogy sohasem szabad engednünk, hogy kitérjön, amíg nem követünk el megakadályozására minden gyakorlatilag lehetőt, ami a becsülettel összefér.

S erre felelte Hitler, hogy: — A német nép törzseinek joguk volt ahhoz, hogy egyesüljenek s most, amikor az egyesülés békés úton megtörtént, a világ egyik leghatalmasabb államának joga van ahhoz, hogy a maga életerén belül éppen úgy, mint a világban, megkeresse azokat a gazdasági javakat és segéd-eszközöket, amelyek a német népet isteni és emberi jog szerint éppen úgy megilletik, mint a világ minden más népét.

A német gyarmatok elrablása erkölcsileg jogtalan, gazdaságilag örület volt.

Hitler válaszolt a birodalom gazdasági nehézségeit s kijelentette, hogy Németország végigküzdje a gazdasági élethálál-harcot. Kitért a zsidókérdésre is és azt mondotta, hogy egy új háború nem a bolszevizmus diadala, hanem a zsidóság kiirtását is jelentené. Beszéde további folyamán

A magyar álláspont

Európa nemzetei a fojtott várakozás után nyugodtan lélegzenek fel. Köztük mi magyarok is. Boldogan gondolunk vissza Csáky István gróf külügyminiszter beszámolójára, amelyet teljesen igazolt a világ két vezető államférfiának bölcs és nyugodt állásfoglalása. A békés magyar külpolitikára s a berlin-római tengelyhez való ragaszkodásra.

A ködfoltok, úgy látszik, egész Európa fölött tisztulóban vannak. Legalább is egyelőre. Mintha az érdekek vakultságát a józan ész tisztánlátása kezdené felváltani. Csak aztán így is maradjon. Nekünk, küzdő, jövőnköt megalapozni óhajtó magyaroknak, mindenesetre ez volna kíván-

Németországnak az egyes államokhoz való viszonyát fejtegette. Erősen hangsúlyozta, hogy

ha Olaszországot megtámadná, Németország feltétlenül az Olaszbirodalom oldalán állana.

Rendkívül meleg szavakkal emlékezett meg Hitler kancellár Németországnak hazánkhoz való viszonyáról is, amely „a hosszú kipróbált barátságban, közös érdekekben és kölcsönös nagybecsülésben alapszik”. Németország örömmel vállalta, hogy a maga részéről közreműködjék az annak idején Magyarországgal szemben elkövetett igazságtalanság jóvátételén.

Az egész világ részéről feszült érdeklődéssel várt Hitler-beszéd legmegnyugtatóbb része a gyarmati kérdésekkel kapcsolatban tett kijelentése volt, hogy

azok megoldására a bölcs belátás, a békés tárgyalások és kölcsönös megegyezések módját javasolja.

matos. A béke, a nyugalom, a munka. A nemzetek békéje, emberek nyugalma és dolgozni akaró és szerető kezek munkája.

A két nagy beszéd elhangzott. Mi is tanulhatunk belőlük. Hogy kövessük el a egymásért mindent, ami a becsülettel összefér, amint Chamberlain mondotta. S keressük a bölcs belátás és békés megegyezések módjait egymás között, Hitler szavai szerint. Nekünk nincsenek és nem is igen lesznek gyarmataink, de rab-szolgáink és kulijaink se legyenek, hanem

emberi szabadságunk és egyenlő boldogulási lehetőségeink legyenek.

És ne legyünk egymás becületlen törekvéseinek a Gibraltár-szorosa, vagy Szuezi-csatornája, hanem a melegítő és előre sodró Golf-áramlatai.

Figyeljük a nagy világ küzdelmeit. Lássunk éles szemmel. És tanuljunk belőle. Azt leginkább, hogy védjük és óvjuk egymás életét és boldogulását, mert nagy és igaz barátaink csak akkor becsülnek bennünk valóban. Egy pillanatra se hatalmasodjék el felettünk az az ernyesztő tudat, hogy a világ intező hatalmasságai egymással szemben fennálló érdekeiket ugyanis maguk között és nélkülünk intézik el.

BESZÉLŐ SZÁMOK

Most kerültek nyilvánosságra a múlt év november havi és az elmúlt esztendő 11 havi bányászati adatai. A novemberi széntermelés 9,650,000 métermázsza volt. A szénbányák novemberben 39,866 munkást foglalkoztattak. Az előző évvel összehasonlítva a tavalyi széntermelés 3,252,183 métermázszával emelkedett. Kedvezően alakult egyéb bányászati termelésünk is. Magyarország vasércbányái a múlt év 11 hónapjában 2,755,680 métermázsza vasércet termeltek, 137,693 métermázszával többet, mint az előző évben. Bauxitbányáink 4,763,653 métermázszt termeltek, 719,541 métermázszával többet, mint az előző évben. A múlt év 11 hónapjában 6,621,995 köbméter földgázt is termeltünk, ami 3,513,685 köbméterrel haladja meg az előző évi termelést.

Ez csak akkor igaz, ha önmagunk lebecsülésével saját erőnket kisebbítjük.

Ha összetartunk, ha a magyar sors kialakítását közös és egyetemes célnak ismerjük, akkor nagy barátaink lesznek. S a legnagyobb kérdéseket is úgy oldják meg, hogy a mi érdekeinkkel is számolnak.

Amíg európai kérdések vannak, mindig van magyar kérdés is. De az csak a magyar egységén áll valósulhat meg. Akkor pedig megvalósul Európa minden ingadozása közt és ellenére is.

Hitler vezér és kancellár beszéde természetesen élénk visszhangot keltett. A beszédre az angol alsóházban válaszó Chamberlain angol miniszterelnök őszinte örömmel mutatott rá a beszédből kicsendülő békekészségre és hangsúlyozta, hogy Angliát is békés szándékok vezélik.

Az elhangzott beszédekkel bőségesen foglalkoznak az európai világ-lapok, amelyek szinte egyértelműen állapítják meg, hogy a Berlin-Róma-tengely egysége megbonthatatlan és leszegesik, hogy az elhangzott beszédek meglöngyítik az európai helyzet békés és megnyugtató megoldását.

A HÉT POLITIKÁJA

A „Magyar Élet Mozgalom” kecskeméti és miskolci zászlóbontása

Vasárnap, január 29-én, Kecskeméten Jaross Andor miniszter, Miskolcon pedig vitéz Rátz Jenő ny. honvédelmi miniszter bontotta ki a Magyar Élet Mozgalom lobogóját, sokszerepű hallgatóság lelkesedése közben.

Jaross Andor a kecskeméti nagygyűlésen a Felvidék nevében köszöntötte az Alföld népét, majd rámutatott arra, hogy a felvidéki magyarságot azok a gondolatok ihlettek meg, amelyek annakidején a szegedi zászlóra voltak írva és megteremtették az egységet. A cél az, hogy minden magyar átérezze, hogy maga az a tény, hogy valaki magyarnak született, kötelezettséget jelent a nemzeti társadalom és a magyar állam felé. Rámutatott arra, hogy a Magyar Élet Mozgalom nem párturalmat akar teremteni, hanem egy olyan szellemiség kialakítására törekszik, amely valamennyi párt belső szoci rugója lehet. Azután a zsidókérdésről beszélt, hangsúlyozva, hogy a kérdést szenvedélyektől, gyűlölködéstől mentesen kell megoldani és érvvel bizonyította be, hogy a kérdés nem keresztény és zsidókérdés, — tehát nem felekezeti ügy — hanem magyar és zsidó probléma, azaz faji kérdés. A földbirtokpolitika kérdésére térve rá, felhívással fordult a történelmi osztályhoz, hogy

ne akarja megnehezíteni, hogy magyar földön minél több ön-

Az igazságügyminiszter a kormány reformprogramjáról

Vasárnap, január 29-én Püspök-ládayi ünnepi diszközgyűlést tartott, amelyen átadták a közés diszpolgári oklevélét Megay-Meissner Károly országgyűlési képviselőnek. A diszközgyűlésen megjelent Tasnádi Nagy András igazságügyminiszter és Antal István igazságügyi államtitkár is, a vármegey előkelőségeinek és több országgyűlési képviselőnek kíséretében.

A diszpolgári oklevél átadása után Tasnádi Nagy András igazságügyminiszter mondtó nagyszabású beszédet, amelyben rámutatott arra, hogy most, amikor az ország Isten kegyelméből, barátaink segítségével és saját erőfeszítéseink eredményeképpen megnagyobbodott, óriási feladatok állanak előttünk. Rámutatott a magyar egység, összefogás megteremtésének szükségességére, változta az Imrédy-kormány eddigi alkotásainak jelentőségét, majd a zsidókérdés ismertetése kapcsán többek között ezeket mondotta:

— Nem gyűlölködés, harag, irigység, vagy ártó szándék vezet bennünket, hanem az, hogy ebben az ország-

álló kisegyszintencia létesüljön.

A miniszter beszédét a hallgatóság helyeslése és éljenzése sűrűn szakította félbe, majd a zászlóbontó gyűlés után hosszasan és lelkesen ünnepelték a mozgalmat elindító miniszterelnököt és Jaross Andor minisztert.

Miskolcon vitéz Rátz Jenő ny. honvédelmi miniszter ismertette a Magyar Élet Mozgalom célkitűzéseit. Hangsúlyozta, hogy a mozgalom az öncélú, öntudatos, független magyar állam megerősítésére irányul és kifejtette, hogy Magyarország barátai is tudják, hogy nélkülünk, vagy ellenünk itt politikát csinálni nem lehet. A Magyar Élet Mozgalom harcot hirdet a szegénység ellen a szociális kérdések megoldásával. A volt honvédelmi miniszter ezután a katonák szellem fontosságáról beszélt, majd hangsúlyozta, hogy

a mozgalom nem igérni, hanem cselekedni kíván, amire a magyar társadalom segítségét, türelmét és bizalmát kéri.

mert máról-holnapra senki sem csinálhat csodát.

Rátz Jenő beszédét szűnni nem akaró lelkes éljenzés és taps követte. A nagygyűlés után négyzszaterítés közepéből volt, amelynek során többek között a miskolci munkásság és a diósgyőri vasgyár munkásai jelentették be a Magyar Élet Mozgalom-hoz való csatlakozásukat.

ban szellemi és gazdasági téren egyaránt a magyarságot tegyük urrá és minden téren a magyarság kezébe adjuk a vezetést. Az a célunk, hogy a magyar ifjúságot kenyérhez juttassuk, hogy

lehetővé tegyük a földmivestársadalom számára is a felemelkedést a magasabb társadalmi osztályokba,

hogy a polgárosodást elősegítsük, hogy a tehetséges magyar gazdálifjúság számára is helyet tudjunk szerezni a középosztályban. A magyar középosztály, amely gerince és fenntartója a nemzetnek, csak ugy lehetünk erőssé, ha folyton pótlást tudunk adni neki a gazdaságsadalomból.

Bejelentette ezután a miniszter, hogy a zsidókérdés után a földreform kérdésének megoldása következik. A földet azok kezébe kell adni, akik azt jól és lelkiismeretesen tudják, és akarják megmivelní, mert a nemzeti termelésben nem állhat be átmeneti-

leg sem csökkenés. De gyorsan következnek egymásután a többi reformok is. Elsősorban az átfogó adóreform,

amely a gyengék terheit az erősebbek vállára fogja áttenni és arányosítani fogja a közterheket.

Jönnek a szociális alkotások is, amelyek sorát a mezőgazdasági öregségi biztosítás, a családi munkabérek és más alkotások már megnyitották.

A miniszter nagy lelkesedéssel fogadott beszéde után, több szónoklat következett, majd az új diszpolgár beszéde után a diszközgyűlés véget ért.

A diszközgyűlést követő közepében többek között felszólt Antal István dr. igazságügyi államtitkár is, aki beszédében hangsúlyozta, hogy az igazi jobboldali politika alkotópolitika, amely szembefordul mindenféle forradalmisáttással.

Az új Magyarországot nem forradalmi eszközökkel, hanem áhítatos lélekkel, lelkiismeretességgel, áldozatkészséggel és önzetlenséggel lehet csak felépíteni.

Antal István beszédét nagy taps és éljenzés követte.

Elnapolták a Ház üléseit

A képviselőház január 26-iki ülésén Darányi Kálmán elnök kegyeletes szavakkal emlékezett meg Mezőssy Béla volt földmivélsügyi miniszterrel, majd a képviselőház folytatta a honvédelmi törvényjavaslat részletes vitáját. A Ház a törvényjavaslatot több felszólalás után módosítás nélkül megszavazta.

A január 27-iki ülésen már harmadszori olvasásban szavazták meg a javaslatot, majd tekintettel arra, hogy a képviselők nagyrészenek idejét a bizottsági tárgyalások kötik le, bizonytalan időre elnapolták a képviselőház üléseit.

A zsidójavaslat bizottsági tárgyalása

A képviselőház egyesített bizottsága nagy érdeklődés mellett folytatta január 26-án a második zsidójavaslat vitáját.

A vita során Vay Miklós báró rámutatott arra, hogy a második zsidótörvény előterjesztését az is szükségessé tette, hogy

a zsidóság iparkodott kijátszani a sokkal enyhébb zsidótörvény rendelkezéseit.

Krúdy Ferenc kifejtette, hogy súlyos hibát követett el a magyarországi zsidóság akkor, amikor nem iparkodott gátat szabni a galiciaiak bevándorlásának, hanem ellenkezőleg, azonosította magát azzal. Hangsúlyozta, hogy a magyar gazdasági életet át kell alakítani és kimutatta, hogy

a második zsidótörvény nem támadó jellegű, hanem ellenkezőleg a magyar faj érdekében védekező lépés,

azaz helyre akarja állítani a jogegyenlőséget, amely a liberális világ nyolcvan esztendeje alatt a magyar faj terhére súlyosan elferdült. Ezek után Tórs Tibor mutatta ki a zsidóság tulzolt terfoglalásának további türelmetlen voltát.

A honvédelmi javaslat a felsőház bizottságai előtt

A felsőház véderő, közjogi, közgazdasági, igazságügyi- és iparügyi bizottsága január 30-án tárgyalta a honvédelmi javaslatot, amelyet több, magas színvonalú hozzászólás és vitéz Bartha Károly honvédelmi miniszter által ezután az együttes bizottság általánosságban is, részleteiben is egyhangulag elfogadott,

A miniszterelnök átvette Nagykanizsa diszpolgári oklevélét

Vitéz Telchí Béla gróf főispán vezetésével Nagykanizsa népes küldöttsége tisztelget január 30-án vitéz Imrédy Béla miniszterelnöknel, hogy átadja a város diszpolgári oklevélét.

A küldöttséget vezető főispán üdvözlőszavaira adott válaszában a miniszterelnök elsősorban köszönetet mondott a város bizalmáért és ragaszkodásáért, majd hangoztatta, hogy a több helyen diszpolgárrá történt megválasztását az ország javára kifejtett munka iránti megbecsülésnek tekintti, tehát ezeknek az aktusoknak a jelentősége felülemelkedik a személyi szempontokon.

A miniszterelnököt beszéde után a küldöttség lelkesen és hosszasan ünnepelte.

A Nemzeti Egység Pártjának értekezlete

Január 30-án este a Nemzeti Egység Pártjában értekezlet volt, amelyen vitéz Imrédy Béla miniszterelnök, Reményi-Schneller Lajos pénzügyminiszter, Tasnádi Nagy András igazságügyminiszter, Kunder Antal kereskedelmi- és iparügyi miniszter és gróf Teleki Mihály földmivélsügyi miniszter is résztvettek.

A pártértekezlet résztvevői meleg ünnepélyesen részesítették vitéz Kolosváry-Borcsa Mihályt a gyömrői választókerületben történt megválasztása, valamint Hunyadi-Vas Gergely országgyűlési képviselőt, kormányfőtanácsossá történet kinevezése alkalmából. A pártértekezlet ezután a zsidójavaslatot beszélt meg.

Kolosváry-Borcsa Mihály Gyömrő képviselője

Vasárnap, január 29-én zajlott le Gyömrőn az országgyűlési képviselőválasztás. A kerület választópolgárai öntudatosan tettek hitet a vitéz Imrédy Béla miniszterelnök által kezdeményezett Magyar Élet Mozgalom mellett, amelynek jegyében vitéz Kolosváry-Borcsa Mihály 8414, ellenfele, Dániel Sándor nyilaspárti 4037 szavazatot kapott. Kolosváry-Borcsa Mihályt, a miniszterelnökségi sziótórtály vezetőjét tehát 4380 szavattal választották meg a kerület képviselőjévé. A mandátumot január 30-án délelőtt adták át ünnepesen az új képviselőnek, akit ekkor is lelkes szeretettel ünnepeltek választói.

NAGYVILÁG

Franco tábornok csapatai Barcelona elfoglalása után tovább folytatták diadalmas előnyomulásukat és mindenütt sikeresen haladnak előre. Január hó 30-án a spanyol kormány-csapatok 1500 tagját ejtették foglyul. Az eddigi harcokban a nemzeti csapatok kezére több mint egymillió aranypezeta értékű zsákmány jutott. A köztársaságiak Franciaország felé menekülnek és elhelyezsük, továbbá ellenőrzésük súlyos gondot okoz a francia hatóságoknak.

A kárpátaljai magyarságra ismét súlyos napok virradtak. A Volosin-kormány betiltotta az Egyesült Magyar Párt ruszinszkói működését, folytatja a magyarság üldözését és mindenképpen megnehezíti a magyar kisebbség helyzetét. Az olasz, német, lengyel és román lapok egyöntetű véleménye szerint a kárpátországi kérdésben sokáig már nem halasztható az egyetlen természetes döntés: Ruszinszónak Magyarországhoz való csatlakozása.

Felmentettek egy apagyilkos fiatallembert

„Kötelessége volt, hogy édesanyját megvédelmezze” — állapította meg az ítélet indokolása

Mult év július 28-án Ráckeve nagyközségben ifjabb Barki Károly 22 éves gazdálkodó vasvillával agyonütötte apját.

A pestvidéki ügyészség szándékos emberölés büntette miatt vádat emelt a fiatal gazdálkodó ellen, akinek ügyében most tartott főtárgyalást a törvényszék.

— Bűnös vagyok, tessék engem súlyosan elítélni, — kezdte vallomását az apagyilkossal vádolt legény, aki zokogva adta elő a történeteket. Kijelentette, hogy apját nem akarta agyonütni, csak ártalmatlanná akarta tenni, mert édesanyját akarta megvédelmezni.

Apja nagyon iszákos ember volt, aki valósággi réme volt családjának.

Feleségét, gyermekeit állandóan kékre-zöldre verte, úgyhogy végül is a család elköltözött a közös portáról. Mult év júliusában ifjabb Barki Károly a cséplésnél dolgozott. Anyja, mint minden nap, július 28-án is ebédet hozott fiának. Idős Barki Károly, aki ugyancsak segédkezett a cséplésnél, megpillantotta különváltan

élő feleségét, se szó, se beszéd, nekitámadt,

a gyenge öregasszonyt leterpette a földre, majd kést rántott és mindenáron agyon akarta szurni.

A sikoltozásra figyelmes lett ifjabb Barki Károly, aki amint meglátta, hogy édesanyja veszedelmében forog, kétkézre kapta vasvilláját és azzal teljes erejéből apja fejére sújtott. Idős Barki Károly koponyája betört és fejsérülésébe még aznap belehalt.

Özvegy idős Barki Károlyné ugyancsak zokogva tette meg tanuvallomását. Részletesen elmondta boldogtalan házasságának történetét és a gyilkosság lefolyását. A tanuvallomások és a perbeszédék elhangzása után a törvényszék

ifjabb Barki Károlyt jogos önvédelem címén felmentette a gyilkosság vádjá alól.

Az ítélet indokolása szerint nemcsak jogában állott, hanem kötelessége is volt, hogy hasonló helyzetben édesanyját megvédelmezze. Az ítélet jogerős.

Egyszerre három aranylakodalom egy családban

Szekszárd, január 26.

Fél évszázaddal ezelőtt, tehát a mult század utolsó negyedében, 1889 januárjában, a szekszárdi Orbán-család három tagja állt oltár elé szive választottjával. Két Orbán-fiu és egy Orbán-leány, — egymásnak unokafestvérei — mondták el az „ásókapá”-t, s hála Istennek, mindeddig nem is került sor sem az ásóra, sem a kapára... A három család január 23-án tartotta meg aranylakodalmát, a legszűkebb családi körben, azonban így is harmincötven vettek részt a két napig tartó családi ünnepségen.

Amikor a szekszárdi Árvaház-utcai kényelmes és szép ház tisztaszobájában szemben ülünk

az egyik aranylakodalmas párral, a 73 éves Orbán Antal és feleségével, a hetvenéves Bencke Juliánával,

alig tudjuk elhinni korukat. Pedig — ahogyan Orbán Antal szavaiból kiderül — nemcsak az idő járt el fellettük, de az elmúlt évtizedek alatt ki is vették a részüket a gondból, munkából.

— Földmives-polgárok vagyunk, — kezdi mondókáját Orbán Antal, aztán szépen, rendre elmondja, hogy amikor összeházasították, a rajtukvalón kívül egyebük nem volt.

— Hajós ember is voltam sokáig, nehéz bajokon vergődtem keresztül, — meséli — ott voltam a Vaskapu robbantási munkálatánál is. Kéne gyerektünk volt, mind felneveltük, ki-házásítottuk, megnősítettük. Egy fiunk elesett a nagy háborúban, ketten felnőtt korukban haltak meg, de három fiunk, három lányunk megvan most is. Közben, hála Istennek, megszereltük ezt a házat, 18.000 öl földet, szőlőt, jószágaink vannak, a jó Istenem kívül másnak nem tartozunk, csak éppen talán az ehavi adóval...

Elokerülnék a családi fényképek, a pólyágyverek, akik ma marcona katonák és tisztas családanyák.

Minden szón, minden muldolon meglátszik, hogy a szekszárdi Orbán-portán mindent Istennek, a maguk becsületes munkájának és nem utolsósorban a családot megbontathatlan egységbe kovácsoló szeretetnek köszönnek. Az bizonyos, hogy ha, — amint mondani szokták — nincs is úgy, hogy a tányér és kanál meg ne csörrenjen, ezt a csörrenést soha nem hallották meg a szomszédok, de a tányérban sem eshetett hiba.

A gyerekek, szülei példáján látták, hogy az istenáldás nem jár magában; nem félték attól, hogy mi lesz, ha egynél több gyereket kell felnevelniük, hiszen őket is derék, becsületes embereké nevelték szülei. Az első gyerek, Orbán Julia, férjhez

ment, férje elesett a harcúterem. Később ujra férjhezment Kiss Ferenc börtönörhöz. Nekik két gyerekük van, a leányuk már férjes és megajándékozta öreg Orbánékat az első dédunokával. Fiuk most vonult be katonának. A másik leány, Orbán Erzsébet Fehér Ferenc földmiveshez ment nőül, egy katonafiuk van. Orbán József Párkas Juliát vette el, az ügyészségen altiszt. Nekik is hat gyermekük van, a legkisebb két éves, a legnagyobb 19 esztendő. Orbán János Taksonyi Erzsébetet vette el, földmivesek, egy 16 éves fiuk van. Orbán Annának egy tizeves kisleánya van; „szerelemgyerek” — ahogyan mondják. — Tizeves, nagyon csinos, kedves gyerek, szemmeláthatóan a nagyszülők szemefénye. A legfiatalabb fiú, Orbán István, harminchárom éves, főispáni szobainas, egyébként Szabó Juliska vőlegénye és készenlök a májusi lakzira.

A másik aranylakodalmas pár: Orbán Mihály és Heumann Rozália,

kicsit kiütözköz a családból: gyermektelenek.

A harmadik jubiláns-családnak,

A nyaralók közel ötmillió pengőt költöttek tavaly a falvakban

Az Országos Magyar Vendéforgalmi Szövetség (Budapest, II., Hunyadi János-ut 1.) adatai szerint a mult esztendőben a nyaralásra bevezetett 168 községben 45.750 nyaraló volt,

akik a kissé magasabb szállás- és ellátási árak alapján eszközölt számítás szerint 4.228.500 pengőt forgalmaztak.

Ez a számszerű végeredmény az 1937. évi eredménnyel szemben, amely 37.280 nyaralót 3.120.330 pengő forgalommal mutatott ki, további lényeges fejlődést mutat. Ebben az összegben nincs benne az az összeg, melyet a nyaralók szállás és étkezésén kívül egyéb bevásárlásokkal, saját külön élelmiszerekkel forgalmaztak, ami az eddigi gyakorlat szerint a forgalmi összegnek még további 15—20 százaléka rug.

A szervezett községekben általában örvedetesen volt megállapítható, hogy a fizetővendéglátó gazdák a mozgalom nyújtotta anyagi előnyöknek felismerésével kapcsolatban törekvő magatartást tanúsítanak, úgy a nyaralókkal való érintkezés, valamint azok kiszolgálása tekintetében is. A kiadó lakás berendezésének, va-

Taksonyi Jánosnak és feleségének, Orbán Evának,

három férjes leánya és egy nős fia van. Két leányának és a fiúnak egy-egy gyermeke van.

A terebélyes családja ismertetése után, nem kevés büszkeséggel mutogatják meg Orbán Antalék és János fiuk az ünnepségre érkezett ajándékokat: virágokat, virágkoszarokat és meghatottan mesélik, hogy a háború alatt, 1916-ban hozzájuk szállásoltak be egy miskolci őrzetetőt, bizonyos Péter János nevű katonát. Több, mint huszéve nem hallottak róla petiszemmit. Amikor ez most az újságokban olvasott az ő családi ünnepségükről, 22 esztendő után, még sorokkal kereste fel őket és üdvözölte a háború alatti házigazdákat...

Akkor, amikor nap-nap után látunk pereskedő, marakodó családokat, egymással halalos ellenségként szembenálló testvéreket, akkor a szekszárdi Orbán Antalék és a miskolci szakosvezető esete megható bizonyágtétel a szeretet, a jóindulat mindent áthidaló, megnevesítő és megható erejéről... (s. y.)

laminat a ház környékének csinosítására, tisztántartására törekszenek és ennek érdekében most már anyagi áldozat hozására is hajlandóságot mutatnak, ami a község általános egészségügyi továbbfejlődésének is alapját képezi.

A mozgalom továbbfejlesztése érdekében most már feltétlenül szükségesnek mutatkozik az érdekelt községekben a

szobák padlózását, berendezésüknek megfelelő kiegészítését, valamint a még hiányzó modernebb butor és egyéb cikkek előnyös beszerzését lehetővé tenni,

ami nélkülözhetetlen előfeltétele a községek kulturális továbbfejlődésének és az eddig elért vendéforgalom további biztosításának is.

A Vendéforgalmi Szövetség ezévi ténykedésének egyik legfontosabb részét fogja képezni ennek a kérdésnek a megoldása, annál is inkább, mert ezzel kapcsolatban megoldható a községek továbbfejlesztéséhez szükséges anyagi alapok megteremtése is.

A szép eredmények folytán a Szövetség fokozottabb kedvelő folytatja építő munkáját, miután látja, hogy az eddig elért eredmények is nemcsak anyagi, hanem kulturális fejlődés tekintetében is az érdekelt községek javát szolgálták.

Nagygyűlést tartanak a kubikosok Csongrádon

A Nemzeti Munkaközpont, melynek kebelében a kubikosok tekintélyes része máris szervezkedett, legutóbb tartott országos tanácsulésében elhatározta, hogy Csongrádon február 19-én és 20-án országos kubikos nagygyűlést rendez. A nagygyűlés iránt, melyre a földmívelésügyi és iparügyi kormányzat, az érdekelt törvényhatóságok vezetői szintén meghívást nyernek, a családtagokkal együtt közel egymillió főre tehető kubikostársadalomban nagy érdeklődés mutatkozik és máris többen jelentették be részvételüket.

KÖBE KELLENE VÉSNI...

„En hiszem azt, amit hirdetek és engedelmeskedem annak az eszmének, amely hajt és küzdök érte, hogy ezzel eleget tegyek ennek a három parancsnak: hit, engedelmisség, harc!”

(Részlet vitéz Imrédy Béla dr. miniszterelnök Pécsen elmondott nagy beszédéből.)

A széthuzás elremitő példája: a büdszentmihályi „Szorgalmatos”

Büdszentmihály jan. 21.

Büdszentmihály község tulajdonképpen Szabolcs-megyében van. Határa összeér a megye székhelyének, Nyíregyházának határával, a Nyíregyházát Büdszentmihályal összekötő kanyargós országút mindössze 26 kilométer, mégis, — a községnek ezt a különlegesen magyar nevezetességét a menetrendből állapítjuk meg — ha a büdszentmihályi polgárnak a megye székhelyén délelőtt dolga van,

hajnali öt órákor kell elindulnia s csak késő este térhet haza. Mindkét utat Debreceen át, oda-vissza 212 kilométert utazva kell megtennie...

Akinek ez nem tetszik, vagy a zsebe nem bírja, az gyalog vághat neki az utnak, aminek a megtakarítás mellett az az előnye is megvan, hogy így legalább otthon ebédelhet már délután.

Persze ez a gyalogséta nehezen valószínűsíthető meg ilyen időben, mint a mostani, amikor a *büdi* utcán a legjobb városi cipőbe is befolyóik a sár fölülről. Ez azonban nem sok gondot okoz a büdieknak, akik közül egy nagy csoportot, a község északi határában létesült „Szorgalmatos-telep” lakosait — ahogyan *Kabai Béla*, a szorgalmatosiak egyik szószólója büszkén megállapítja: — 115 családot, 650 lélekkel — az 1920-as földreform súlyos következményei és tanulságai izgatják.

Elrontott földreform...

Büdszentmihályon ugyanis 1920-nan a törvényben megszabott keretek között végrehajtották a földreformot. A felosztott terület a nagykiterjedésű községtől délre terül el 6—9 kilométerre. Kétúton öszerőben lévő föld. Emiatt nincs is különösebb panasz.

A földhözjuttatottaknak egyidejűleg házhelyet is osztottak ki, ami megint csak nem lenne baj, ha a házhelyek nem esnének körülbelül 12 kilométernyire a földparcelláktól. A házhelyosztáskor többféle megoldási terv merült fel, a hagyományos széthuzás következtében azután természetesen a legrosszabb terv került megvalósításra, amennyiben a községtől délre földhözjuttatottak a falutól északra és északra kapott házhelyet úgy, hogy

a házhely és a földek között fekszik a falu és a házhelyeket a földektől 9—12 km távolság választja el.

Draviczky László, a község kitünő népszerűtlen főjegyzője annakidején mindent elkövetett annak a tervnek az érdekében, hogy a házhelyek céljaira felajánlott és igénybevett területet adják a községnek, amely ennek ellenében a kiosztott földek és a község között elterülő községi letelepítési hasitana ki megfelelő területet a házhelyek céljaira. Akcióját annakidején leintették, — a jegyzők akkor még nem voltak tagjai a földreformbizottságoknak — majd amikor a sérelmes határozatot megfelbezte, azt azzal utasították el, hogy „a község által felajánlott területet elháríthatatlan közlekedési akadályok választják el a községtől...” Olyan ez, mint a trianoni „szerződés”-ben hajózható folyóként

szereplő lépésnyi árok... A szinte jövathetetlen és 115 családot a legerősebb helyzetbe juttató döntés meghozatalát megkönnyítette az, hogy annakidején az érdekelteket egyrésze — persze a hangosabbak — tiltakozott a jegyző terve ellen és a jogerőre emelt terv mellett foglaltak állást. *Négy száz nincstelen kislembert* kapott házhelyet és földet a község két ellentétes végén. Ennek a lehetetlen döntésnek az első eredménye az volt, hogy

csak 115-en vették igénybe a házhelyet, míg azok számára, akik a házhelyet igénybe vették, a föld teljesen elvesztette értékét.

A helyzetet egyébként *Draviczky főjegyző* a következőkben vizsgálta előtűnk:

Mit mond a község főjegyzője?

— A *Szorgalmatoson* házhelyhez juttatott 400 igénylő közül csak 115 család építette fel hájkát. 115 család él, jobban mondva tengődik tehát ezen a telepen. Össze-füföldött itt egy sereg szegényember, akik között nincs egyetlen munkáltató sem, a községbeli munkáltatók pedig nem mennek ki *Szorgalmatosra* munkáért, mert idebenn is találnak eleget. A telepen lakók távol vannak minden közéleti intézménytől, viszont a községre súlyos gondot jelent a telep azért, mert csak nehezen és fokozatosan tudja felállítani ezeket az intézményeket, amelyek a

községben megvannak és könnyen hozzáférhetőek lennének a házhelyhezjuttatottak által is, ha az osztás a földjeik és a község közt elterülő községi földből történt volna. Az is bizonyos, hogy

az idők során bizonyos idegenkedés következett be a község lakossága és a telepiek között;

a telepen lakók érthetően elkecsere-dettek nyomorúságuk, munkátlan-ságuk, szociális ellátatlanságuk miatt, a község népe pedig úgy érzi, hogy a telep miatt olyan terhek szakadnak nyakába, amelyeket különben el lehetett volna kerülni.

Valóban nagy az elkecsere-dés a *Szorgalmatoson* *Kabai Béla* és azok, kikkel beszélni alkalmunk volt, panaszo-lják, hogy halottaikat a község tulsó végébe kell hurcolniuk, mert külön temetőt még nem kaptak. Tűzoltófelszerelést is sürgetnek; a kutak sekélyvizűek, lajt kellene. A legjobban az keseríti őket, hogy — állítólag — a községben munkakerülő, tolvaj népségnek tartják a telepiket.

Ebben a kérdésben természetesen nem foglalunk állást, annyi bizonyos, hogy a *Szorgalmatos*-telepen másfélszáz jobbsorsra érdemes szegény ember él a maga kilátástalan nehéz életét, kereseti lehetőségek, munkalehetőség nélkül. Van mind-egyiknek egy-egy viskója, — amelyből nem lehet ennalót adni a gyerekeknek — azonkívül van mind-egyiknek 3—4 darabra szabadt két holdnyi földje — tizenkétkilométeres távolságban, amelyet természetesen

alig lehet komolyan megművelni ilyen távolságból. Bizony a kényszer-munkátlan-ság, éhség, téli hideg ne-hézze teheti az egyesek uton való megállást... Természetesen most, közel két évtized után nehéz megállapítani, kik voltak azok, akik a házhelyek ilyen módon való kiosztása mellett foglaltak állást és deputá-cióztak. Bizonyos csak az, hogy a husz év előtti széthuzás ke-serült levét most ennek a 115 családnak kell meginnia...

Harc a néppel a népért

Könnyek csillognak büdszentmihályi kollégánk, *Gombás Bálint* szemében, amikor fajtájáról, sorstársairól beszél. Hiszen az ő apja is uradalmi csikós volt, jómaga néhány elemít végzett csak, éveken át olvasott, képezte magát, dolgozott a *Földműves Szövetségben* és öt esztendeje, igazán elismerésemelőtő formában, fordulatosan, ügyesen szerkeszti, kiadja, kézbesíti, adminisztrálja „*Magyar Vidék*” című lapját. Az apostok fanatizmusával beszél a *parasztokról*, aki *konzervatív* (marad) — és mégis egykönnyen játékszerévé válik lelkiismeretlen demagógoknak; *dolgos*, — de csak nehezen hiszi el, hogy célszerűbben, olcsóbban, eredményesebben is lehetne művelni a földjét; aki *tudja*, hogy *kihasználja a zsidó közvetítő kereskedelemt*, — mégis bizonyos idegenkedéssel fordul értékesítési és beszerzési szívatkozataihoz; aki *hisz osztályai elhivatottságában*, — de ha kiemelkedne közüle valaki, azt tréfával, gúnyval, semmibevevéssel kedvetlenül eli; aki *szert politikáiban*, — de nem él politikai jogjaival...

Lapjában harcol a büdiekért és úgy sejtjük, — nem mondja, de érezzük — a büdiekkel vívja érettük a legnehezebb küzdelmeket.

A mindennapiért, a nyomdászam-láért, a szerkesztésen, lapterjesztésen, hirdetésnyújtásen kívül tenyéri földjén, aprócska szőlejezen dolgozik úgy, mint a többiek. Maga csépel, maga szüretel — ha van mit — és fanatikusan hisz a maga munkájában és azoknak, akikért dolgozik, az érdemességében...

Mondom, könnyezik, amikor meséli:

— Néha csüggedés vesz rajtam erőt. Kérdezem: érdemes? Itt van ez a jövathetetlen földosztás, amely nem igaz, hogy az uradalom, az urak, az OFB büne! Az érdekeltek egyik csoportja az egyik, a másik a másik megoldás érdekében deputációzott, mindegyik aláírt ide is, oda is, persze, így születnek meg az efféle határozatok. A szétforgácsoltásra, arra, hogy a mi népünk nem szeret idejében törődni a dolgokkal, jellemző, hogy az 1938 végén megtartott képviselőtestületi választások során

— a közel kétezer választó közül — mindössze száznegyvenhelen szavaztak.

s ezek is annyiféle, hogy arra a képviselőtestületi tagra, aki a legtöbb szavazatot kapta, csak 31 voks esett, de már az is bejutott a testületbe, aki 11 szavazatot kapott. Ime, ez a mi népünk!...

BARTOSS KÁROLY

Minden előfizetőjétől egy új előfizetőt kér a VASÁRNAP

SZERELMI DRÁMA

Egyre sürűbben olvassuk a lapok hasábjain a lesújtó híreket, amelyek szerelmi drámákat tárgyalnak. Ifjakról és még ifjabb hajadonokról írunk, akik szerelmi bánatukban dobták el maguktól az életet. Legutóbb egy somogy megyei községben egy tizenkilenc éves ifju s egy tizenhétéves leány vált meg az életől, mert nem tudtak egymás nélkül élni, szülcik pedig ellenették a házasságot. Ezt a hírt követték mások is, a társadalom egyéb rétegeiből.

Az idők válságában, vagy idegességében keressük-e az okát, nem tudnók hamarjában eldönteni. Mindenesetre szomorú és lehangelő jelenség, amelyen nem lehet napirendre térni. És gondolkodni kell fölötté az ifjaknak s az öregeknek egyaránt.

Az ifjaknak a mai élet megpróbáltatásai talán minden eddigi időknél súlyosabban tornyosulnak — meg kell érteniök, hogy a mai magyar élet és a magyarságra váró feladatok sokszorosan kötelességévé teszik mindenkinek, hogy a saját érzéseit háttérbe szorítsa. Kevés magyar van a földön, mindenkire egyformán szükség van. Megbocsáthatatlan büni a nemzettel szemben, hogy magyar ifjak dobják el maguktól az életet és nem érzik, hogy éppen nekik kell fokozottan beolvadniök a nagy magyar célok küzdéstele vállalásába.

A szülőknek pedig, akik a szerencsétlen áldozatok védekezése szerint, akadályokat gördítenek gyermekeik boldogsága elé, százszorosan meg kell gondolniök, hogy hasonló lépésre kényszerítsék gyermekeiket. Az ő tapasztalataikat ne homályosítsa el a gyermekek patakzó könnye, hatalmi szavuk ne ütköz-zék össze gyermekeük követelőző magatartásával, kitagadó szavuk ne kapcsolódják rögtön a gyermek szemének felvillanásába.

Meleg szó sok haragot megolvaszt, a megértés sok bánat elejét veheti s a simogatás a legnagyobb lelki vihart is elűltheti. S ha vagyoni kérdés a szomorú válság oka, százszor és ezerszer jobban gondolják meg, mert a megmaradt vagyon és elvesztett gyermek a legszomorubb megoldás a szülők lelki nyugalma s a nemzet boldogulása szempontjából egyaránt. (s. s.)

A hegyközségekről

Irta: SZABÓ SÁNDOR dr.

Az ország közgazdasági életében a szőlőgazdálkodás százszázalékos életformáit és életfenntartásait érinti, amellyel az utóbbi évtizedben előfordult évekre kiterjedő értékesítési nehézségek miatt az állami tevékenység különös gondoskodását vonta magára, mert a szőlőtermékeknek, tehát a csemeszőlőnek és a bortermékeknek eladása külön gondot és áldozatot igényelt a kormánytól. Ez a magyarázata annak, hogy a szőlőtelepítés és a szőlőteremtés a fajták megválasztása, stb. tekintetében kikötéseket kívánt felállítani az állami beavatkozás.

Elsősorban is további szoros tiltamint rendelt el a telepítésre, amely tiltalom 3 évre terjed.

Ezen az időn belül az eddig megengedett, saját háztartási célokra szolgáló igények kielégítését célzó 200 négyzetméteres telepítést is tiltotta. Nincs megengedve a község belterületén a házikertekben 100 tőke, vagy annál kevesebb szőlőbokornak az ültetése sem. Kivételt képeznek az állami intézmények, tudományos és kísérleti telepek, ahol a tilalmi idő alatt is megengedhetők a telepítések tudományos és kísérleti célokból.

Az átmenet biztosítása érdekében azok, akik már megváltott engedéllyel rendelkeznek, 1939. május hó 15-ik napjáig az engedély szerint el nem végzett telepítést még megvalósíthatják. Azonban ezt a szándékot már az elmúlt év december 31-ig be kellett jelenteni a kerületi szőlészeti és borászati felügyelőnek.

Az egész országban sok ezer holdra megy az a terület, amelyen a földművelésügyi minisztérium előzetes engedély nélkül végeztek szőlőtelepítést. Ugyan engedélyhez volt kötvény a szőlőtelepítés már az 1929. évi XVII. t. c. értelmében is, azonban a gyakorlati életben — különösen eleinte — megelégedés túlértékkel szemléltek az illetékes hatóságok a telepítést mindaddig, amíg az értékesítési bajok hullámzása az egész szőlőgazdálkodást nem veszélyeztette. A néhány évvel ezelőtti fennálló borválság azonban a hatóságok, különösen, már az előbbinél szigorúbb figyelmet vonta magára a telepítés kérdésében.

Ugyancsak az átmenet egyes kérdéseit külön is szabályozta a végrehajtási utasítás (85000/1938. F. M. sz. rendelet), így ezek között elsősorban az áttelepítés kérdését, ami azt jelenti, hogy a szőlőművelésen kívül másra alkalmas területen lévő szőlőt, kizárólag szőlőművelésre alkalmas területre kívánják áttelepíteni. Ilyen kérelmet a telepítési tiltalom alatt is elő lehet terjeszteni.

Akik a tilalmi idő lejártá után új szőlőt kívánnak telepíteni, ebből szándékukat a tilalmi idő lejártá előtt év december 31-ig kell előterjeszteniük. A kérelemben a betelepítendő birtokrészt pontos telekkönyvi helyrajzi számmal, a terület nagyságát, a dűlő nevét meg kell jelezni, amikor is hivatalosan megvizsgálják, hogy a betelepítésre szánt terület benne van-e az ezen területről vezetendő törzskönyvben. Ugyanis azok a területek, amelyek a tilalmi idő lejártá után szőlőtelepítésre szöbba jöhetnek, a szőlészeti és borászati kerületek által vezetendő törzskönyvben tartandók nyilván. Ennek a törzskönyvnek az összeállítását 1940. évig, tehát a tilalmi idő lejártá előtt be kell fejezni. Ez a törzskönyv készül a bejelentő lapokból és a Szőlészeti és Borászati Felügyelőkhöz beküldött kimutatásokból. Az adatok valódisága hivatalos ellenőrzés alá kerül.

(Folytatjuk.)

Tenyészállat-vásárlás kamatmentes hitellel

A március 22—27-én tartandó ideai országos mezőgazdasági kiállítás és tenyészállatvásár iránt nemcsak az eladni szándékozó gazdák, hanem a tenyészállatot vásárolni kívánó tenyészítők is, nagy érdeklődést mutatnak. A földművelésügyi miniszter, az OMGE előterjesztésére, a tenyészállatokat beszerezni kívánó gazdák vásárlásainak megkönnyítése érdekében kedvezményes, úgynevezett jutalékos tenyészállatbeszerzési hitelt engedélyezett. A jutalékos hitelt igénybevevő tenyészítők, ha megfelelő hitelbességüket igazolják, a bejelentendő és vásárolni kívánt tenyészállatokat (szarvasmarha, sertés és juh) beszerzésére hitelhez juthatnak, amelynek ellenében az országos mezőgazdasági kiállításon a bejelentett tenyészállatokat megvásárolhatják. „Védett” birtokosok e hitelt nem igényelhetik.

A kölcsön 18 hónapra szól és azt két egyenlő részletben kell a tenyészítőknek visszafizetniük.

Az igénybevett hitel kamatmentes, csupán a folyósításért és kezelésért kell a kölcsöntöke teljes összege után évi 1.5 százalékos jutalékot, a törlesztési részletekkel egyszerre és egy időben megfizetni.

Azok a magántenyészítők, akik az a hitelt igénybe öhajátják venni, igénylésüket az országos mezőgazdasági kiállítás rendezőbizottságának (Budapest, IX., Köztelek-u. 8.) legkésőbb február 10-ig jelentésük be. A tenyészállatvásári hitelt igénybe vevő tenyészítők a bejelentésükben a néven, lakhelyen, az állatok fajtán, nemén, számán és a hitelösszege kivül azt is közöljék, hogy tagjai-e az OKH kötelekbe tartozó valamely szövetkezetnek és rövid, tömör formában az ingatlan és ingó vagyoniuk, valamint terheik állapotát szintén közöljék.

A községi és közbirtokosok: ezt a hitelt nem vehetik igénybe, részükre különleges tenyészállatbeszerzési kedvezményt biztosít a földművelésügyi minisztérium.

Öt filleres árat kívánnak a termelők a paradicsom kilójáért

A múlt esztendőben a konzervgyárak 3.6 fillért fizettek kilogrammként a szerződés alapján termelt paradicsomért. Ezt az árat a termelők nem tartják kielégítőnek és most már hetek óta folynak a tárgyalások méltányosabb ár elérése érdekében. A jóhirű magyar paradicsompüré a világgiacon egyik kedvelt cikkévé nőtte ki magát, az üzlet jelentős eredményekkel is járt és így érthető, hogy a gazdák keveslik a 3.6 filleres árat, amely már a múlt évben is azzal az eredménnyel járt, hogy a paradicsomtermelés mennyiségileg erősen visszaesett. Hivatalos részről teljes mértékben támogatják a gazdák áremelő

törökveiséit, annál is inkább, mert köztudomású, hogy a paradicsomtermelés elsősorban kisemberek gazdasági tevékenysége. A termelők az idén 5 fillért szeretnének elérni a paradicsom kilogrammjáért, és valószínűnek látszik, hogy a gyárak legalább is ezt az 5 fillért megközelítő árat fognak fizetni. Némi zavarja a tárgyalások menetét az a körülmény, hogy egyes konzervgyárak maguk is foglalkoznak paradicsomtermeléssel, tehát kívánatos lenne, hogy a konzervgyárak ezirányú tevékenységét erősebben korlátozzák, mert a paradicsomtermelést mindenkor, elsősorban kisemberek számára kell biztosítani.

Tízezer embernek harmincnyolcezer hold föld!

Az Országos Földhitelintézet mult esztendei működése

Az Országos Földhitelintézet igazgatósága január hó 27-én tartotta mérlegmegállapító ülését. Az intézet két fő célkitűzéséhez képest, az elmúlt évben is arra törekedett, hogy a gazdákak megfelelő hitellel láthassa el és az állam földbirtokpolitikai feladataival párhuzamosan és annak kiegészítéseképpen magánparcellázást tevékenységét fokozza. Sikerkül is a feléje forduló, kellően megalapozott hitelügyeket teljesen kielégíteni, másrészt a parcellavöknök kedvező fizetési feltételekkel közleplejárata hitelekét folyósítani.

Az intézet saját ingatlanaiól, valamint parcellázási megbízásokból 14.117 kat. holdat adott el, 2446 vövönek. A földművelésügyi minisztérium által ráruházott elővásárlási jog gyakorlása alapján és a Telepítési Alap megbízásából 15.157 kat. holdat adott, 4917 vövönek birtokba. Kishaszonbérletek céljára részben a földművelésügyi minisztérium által reáruházott haszonbérleti szerződés-

sek, valamint kishaszonbérletek alakítása céljából átengedésre kötelezett tulajdonosoktól történt átvétel alapján, részben szabadkézből összesen 8932 kat. hold területet vett haszonbérletbe és ezt 2584 kisbérletnek és egy középérbérletnek adta tovább. Összegezve e kétirányú tevékenységet: az intézet 1938. évben 9948 gazdának 38.206 kat. hold földet adott tulajdonba, illetve haszonbérbe.

A mérleg adatai szerint az intézet kerekén 310 millió pengő saját és idegen tőbét kezel, ami az 1937. évi mérleggel szemben 21 millió pengő emelkedést mutat. A hosszulejárata törlesztéses kölcsönök kerekén 124 millió pengő, a váltó és rövidlejárata kölcsönök pedig 196 millió pengő tettek ki. A takarékbetétkönyvre és folyószámlára elhelyezett betétek összege 82.5 millió pengőre emelkedett.

Az üzleteredmény-számla lekerükve 661 ezer pengő tiszta nyereséget mutat. Ennek felhasználására az

igazgatóság a közgyűlésnek azt a javaslatot teszi, hogy az intézet az üzletereszek után — mint az előző évben — 1.5 százalékos osztalékot fizessen, 50—50.000 pengő adjon a Kisbirtokosok Országos Földhitelintézet Nyugdíjpénztárának, illetőleg a Magyar Földhitelintézet Nyugdíjpénztárának megerősítésére, 45.000 pengő három — lakóházzal és gazdasági felszereléssel ellátott — vitézi telek létesítésére és más mezőgazdasági szociális célokra fordítson, míg 162.000 pengő a tartalékalaphoz csatoljon.

Az intézet közgyűlését 1939. év február hó 9-én fogja megtartani.

Szolnokon épül Európa első buza-keverő tőrfája

A földművelésügyi kormánygy döntött, hogy Szolnokon 600 vagon befogadóképességű keverőtőrházát épít. Európában ez lesz az első keverőtőrház. Célja az, hogy megfelelő berendezéssel standardizált búzát állítson elő. A szolnoki keverőtőrházból kikerülő buza állandóan ugyanaz a típusu lesz, ami által könnyebben válik elhelyezhetővé a világgiacon.

Az ebek vesztésé elleni kötelező oltását kiterjesztették

A földművelésügyi miniszter rendeletet adott ki, amelyben az ebeknek vesztésé elleni kötelező védőoltása tárgyában kiadott rendelet hatályát kiterjeszti Csánád, Arad és Torontól közigazgatásilag egyelőre egyesített, továbbá Békés, Bihar, Csongrád, Hajdu és Jász-Nagykun-Szolnok vármegyék, valamint Debrecen, Hódmezővásárhely és Szeged törvényhatósági jogu városok területére is.

A rendelet értelmében a felsorolt törvényhatóságok területén a vesztésé elleni oltás kötelezettsége alá tartozó ebeket minden évben a tavaszi haszonállatösszeírással egyidejűleg, március 1-éig kell összeírni. A vesztésé elleni oltás kötelezettsége alá tartozó ebeket birtokosok minden év február 1-től március 1-éig jogosultak, bármely szabadon választott, gyakorlatra jogosított állatorvossal önként beoltatni.

Rendelet a tömeges munkáselembocsátások megelőzésére

A Budapesti Közlöny (hivatalos lap) január 26-iki száma közli a kormányának az alkalmazottak tömeges elembocsátásának bejelentéséről szóló rendeletét. Eszerint a munkaadó, aki ipari (kereskedelmi), bányai vagy kohászati, üzemében vagy vállalatában legalább ötven alkalmazottat foglalkoztat, köteles az illetékes miniszternek jelentést tenni, ha alkalmazottainak száma elembocsátás folytán olyan mértékben csökken, hogy a csökkenés az előző hónapban, vagy az előző év megfelelő hónapjában volt átlagos létszámnak a rendeletben meghatározott százalékát (ez a százalék a vállalat nagyságához képest 20—80-ig terjed) eléri vagy meghaladja.

Minden gazda használjon korszerű csővázószert!

Ilyen az

ABAVIT

híghányos por- és nedvescsővázó szer!

Kartelen kívül, mérsékelt áron szállítja

Magyar Mezőgazdák Szövetsége

Bpest, V., Alkotmány-u. 26. Tel.: 111-236, 127-536.

Kirendeltségei: Debrecen, Győr, Lepsény, Szolnok, Szombathely, Nyíregyháza.

Falu-Gazdaszövetség

ELŐADÁSOK A SÁROSPATAKI NÉPFOISKOLÁN

Mint ismeretes, minden évben egyszer népfőiskolai tanfolyamot rendez a református főiskola Sárospatakon. Egészségesarcu, fiatal magyar gazdafiúk jönnek össze 50–60 községből, hogy értékes előadásokat halljanak, különböző filmbemutatókon vegyenek részt és így ismereteiket bővíve, majdan hasznos vezetői lehessenek községüknek.

Ezidén január hó 23-tól február hó 5-ig tart a népfőiskola és mintegy 50 községből rekrutálódtak a gazdafiúk. Jórészt a felszabadított Felvidékről való, akik különös érdeklődéssel figyelték az előadásokat és szemlélték a látványokat. Ez nekik mind új, ismeretlen, az ő iskolájukban mindezekről semmit sem hallottak, látni még kevésbé láttak.

A *Falu-Gazdaszövetség*, mint mindig, most is nagy szeretettel támogatja a népfőiskolát és elsősorban szakembereket küldött ki előadókként. Így *Szekeress László dr.* igazgató előadásában arról beszélt, hogyan alakította át *Muscolini* az olasz népet. Meg-megújuló tetészség közben fejzte be igen nagy hatású előadását és az utána megindult vita mindennél jobban igazolta, hogy az előadó mennyire megtalálta a hallgatóság szívéhez és eszéhez a kulcsot.

Agoston Béla dr. főtitkár, a falusi nép egészségéről és általában a táplálkozási kérdésekről tartott hosszabb előadást, amelyet szintén vita követte és a felvidéki gazdafiúk felszólalásából kivilágult, hogy az előadó egészségügyi megállapításai reállelnek a visszatért Felvidék viszonyaira is. *Agoston Béla*, természetesen, nemcsak a bajokat sorolta fel, de mindjárt remutatót a segítség módjaira is.

László József építészemőrnök a falusi lakás, porta, gazdasági udvar és általában falurendezési kérdésekkel foglalkozott két előadásban, a legnagyobb szakszerűséggel. A hallgatóság nagy figyelemmel kísérte az előadást és a megindult vita a hallgatókat még jobban elmélyítette.

Az előadásokon kívül igen nagy sikere volt a Hangya Szövetkezet hangos kulturfilmjének, amelyhez *Tatay Ferenc*, a Hangya főtisztviselője tartott jól sikerült bevezetőt. A Hangya és általában a szövetkezeti központok működése a népfőiskola hallgatói előtt jobbra teljesen ismeretlen volt és így nagy szolgálókat tett a Hangya Szövetkezet, amikor lehetővé tette a film bemutatását. A műsort kiegészítette a Külkereskedelmi Hivatal által rendelkezésre bocsátott magyar népművészeti film, amelyet a hallgatóság nagy örömmel fogadott. Az egyes megjegyzésekből azonban az tűnt ki, hogy a felvidéki gazdafiúknak sejtelmük sincs az itthoni népművészetről, éppen azért *Agoston Béla dr.* főtitkár, soronkívül, rövid előadásban ismertette a népszokások és népművészet jelentőségét, annak magyarországi szervezetét, különösen hangsúlyozva, hogy a *mult szokásainak, viselkedésének megbeszélésé, a hagyományokhoz való ragaszkodás egyik hatalmas bástyája magyarságunknak.*

A népfőiskola vezetőségének felkérésére minden népfőiskolai hallgatóknak díszes emléktáblát és könyvjutalmat adományoz a Szövetség a záróünnepélyen.

Gazdaértekezlet lesz márciusban Budapesten az Országos Mezőgazdasági Kamara a tenyészállatvásár tartama alatt országos gazdaértekezletet tart Budapesten. Az értekezlet célja, hogy a kamarai szervezetek alsóbb tagozatainak vezetői kellő utmutatást kapjanak közérdeklő munkájukhoz. A kongresszus megrendezésére névbe a tájékoztatókat kellő időben közlik a gazdaközönseggel.

A Pesti Hazai Első Takarékpénztár mérlege

A Pesti Hazai Első Takarékpénztár-Egyesület igazgatósága január 28-án tartott 11. évesben megállapította az 1938. üzletév mérlegét, a nyereség- és veszteségszámlát és elhatározta, hogy a február 11-re egybehangzó 99-ik rendes közgyűlésnek az 1.469.332.03 P-t tevő nyereséget felosztására névbe a következő javaslatot fogja előterjeszteni:

Fizetessék osztalékra részvényenként 3 pengő, összesen 606.000 pengő; fordítsassék a rendes tartalék-alapra 100.000, az ingatlanértékesítéskénti tartalékalapra 175.000, az egyesületi nyugdíjtartalékalapra 100 ezer pengő; köz- és jótékonycélokra 15.000, a felügyelőbizottság és a választmány tagjainak tiszteletdíjára 20.954, a tisztviselők külön jutalmazására 70.000 és az alapszabályszerű utalékok levonása után fennmaradó 326.763 15 P az 1939. évi nyereség- és veszteségszámlára irassék át.

A takarékpénztár összes forgalma és a pénztári forgalom emelkedést tüntet fel, ezzel szemben azonban a takaréklétszámok csökkenését okozták az átlalékok, ami kizárólag a kétbiztosítási ismétlődő külpolitikai eseményeknek tudható be. A folyó- és csekélyes számlákra elhelyezett betétek átlaléka azonban emelkedett és igen szép arányú fejlődést tüntet fel. Mindent egybevetve, az intézetnél elhelyezett összes betétek átlaléka a tavalyi 137.855.193.74 P-vel szemben 138.745.099.45 P-re rug és még mindig, bár csekély emelkedést mutat. Az intézet természetesen a gazdaság minden ágára kiterjedő mindennemű jogos igényt kielégített és számottevő összegű új, az exporttevékenységet is előmozdító hitelt engedélyezett és folyósított. A személyi kiadások a tavalyihoz képest csak némi emelkedést tüntetnek fel, de nem jutatták kifejezésre a mult évben fogantatott, majdnem átlalános jellegű tisztviselői illetményemlést.

Mind ezek a körülmények nehéz feladat elé állították az igazgatóságot az osztalék megállapításánál. Lelkiismeretes megfontolás után végül is az igazgatóság arra az elhatározásra jutott, hogy a csökkenést tisztán nyereségből a tartalékoknak a tavalyival azonos dotációját, de az 1938. évre az előző évvel szemben az osztaléknak egy pengővel leendő leszállítását hozza javaslatba.

Szombathelyre kerül a győri gazdakamara

Győr város, Győr—Sopron, Veszprém és Fejér vármegye gazdáiinak és birtokosainak küldöttsége január 27-én felkereste gróf *Teleki Mihály* földmivelségi minisztert, hogy előadja a Felsődu-nántuli Mezőgazdasági Kamara székhelyének Szombathelyre történő áthelyezésével kapcsolatos sérelmeit. A küldöttség kérelmét *Drobní Lajos* képviselő tolmácsolta.

Teleki Mihály válaszában hangsúlyozta, hogy a kisaloldi kamara létesítését elsősorban termelési szempontok indokolják. A kisaloldi egységes gazdasági, termelési terület s az új kamara a legtekélyesebb kamara lesz. Ami azt a kérdést illeti, hogy Győr és Moson megvén ne csatolják hozzá az új kamarához, nem valószínű, mert akkor az illetékbévetel kevés és csak négyszázaléknál magasabb kulccsal lehetne a szükséges összeget biztosítani. Szombathely azért vetődött fel, mint a kamara székhelye, hogy az agrártársadalom legyen egy végvára a határon.

Németországban járt munkásteveinkhez!

Nehézségek a pénz átutalásánál

Az utóbbi napokban ismét több megkeresés érkezett hozzánk. Küldők aziránt érdeklődnek, hogy mi történik a Németországban befizetett és még a mai napig át nem utalt összegekkel. Megnyugtatóan közöljük, hogy a hazaküldés végett a munkaadónak átadott összegek előbb-utóbb megérkeznek. A német átutalási eljárás meglehetősen hosszú ideig tart,

de senkinek a pénze nem vesztethet el.

Főyéként is legfeljebb csak arról lehet szó, hogy a hazatérés előtt november és december hónapban befizetett összeget nem kapták meg kézhöz az érdekeltek. Szükséget tehát senkinek szenvedhet idehaza, hiszen a pénzküldés Németországban állandóan tart attól az időtől kezdve, hogy a magyar munkások megérkeztek és megtakarított pénzüket kezdték hazaküldeni.

Nehézebb a helyzet olyan esetekben, amikor valaki takarékbetétként helyezte el a pénzt valamelyik németországi pénzintézetnél.

Ezt a pénzt nem lehet átutalni, efelett a befizető csak akkor intézkedhetik, amikor ismét ki-megy Németországba.

Ez azt jelenti, hogy a betevő, ha majd ismét ki-megy, rögtön kivetheti a bankból, vagy ahova befizette. A pénz azonban nem vesztett el, csak körülményesebb a kézhezvétele.

Az illetékes német Birodalmi Munkügyi Hivatal a multban is ki-látásba helyezte, hogy lehetővé teszi, hogy a magyar munkások fejenként 350 márkán felül 500 márkáig küldhették haza megtakarított pénzüket.

Ezek szerint 350 márka helyett összesen 500 márkát lehetett hazaküldeni.

Némelyek arról panaszkodnak, hogy a 350 márkán felüli összeg hazaküldése késik. Az érdekelteket tájékoztatjuk, hogy a német kiküldöttekkel a közeli napokban meginduló munkás-szerződés tárgyalások alkalmával ez az ügy is szóba kerül és bizonyára sikerülni fog teljes megelégedésre el-intézni.

A Németországból hozott uti-holmit visszajutják a tulajdonosok

A Vasárnap előző számában már megemlítettük, hogy egyes helyeken a pénzügyi hatóságok eljárást indítottak Németországban járt munkásteveink ellen, a Németországból hazahozott holmihoz mátt.

A Szabolcsmegyéből beérkezett panaszok ügyében személyesen jártunk el a győri gyűlési pénzügyigazgatóságnál; az ott kapott felvilágosítás alapján az Országos Gazdasági Munka-közvetítő Iroda sokszorosította a pénzügyminisztérium által a Németországban dolgozó mezőgazdasági munkások holmijainak vámmentes hazahozatalára kiadott rendelet és azt megküldötte az illetékes pénzügyigazgatóságoknak, úgy, hogy néhány

napon belül bizonyára mindenütt megszüntetik az eljárást és mindenki visszajutja a tőle, elismervény ellenében elvett, németországi eredetű holmit.

ÜZENETEK

Az utleveleket hivatalos rendelkezés alapján szedték be a határon és azokat majd a szerződésalkalmánál fogják ismét megkapni mindazok, akiket a németek újra szerződteknek. — *Hrabovszky Mihály*, *Medgyesháza*; *Papp Pál*, *Mezőlovassháza*: Leveleiket illetékes ellátás végett elküldötték a berlini m. kir. követségnek. Amint a választ megkapjuk, úgy a Vasárnap utján értesítést fogunk küldeni. — *Argyelán György*, *Nagykanarás*: Irjanak munkaadójuknak, 6 már valósintéleg értesül arról, hogy a fennmaradó pénz már Önök után küldötték. — *K. B. Kömlő*: Ha a német kiküldöttek szerződtek, úgy az idén is kimehet. — *Takács Zoltán*, *Vésztő*; *Nagy Károly*, *Pajzsszeg*; *Érdelyi István*, *Felsőtárkány*: Előbbi üzenetünk Önöknek is szól. — *Nagy Sándor*, *Hercegszabar*: Amennyiben tavaly is hint volt és a német kiküldöttek szerződtek, úgy ezidén is kimehet. Érdeklődjék a közösi előjárásánál. — *T. K.*: A panaszt illetékes helyre juttattuk. — A *Hejőpápiról* érkezett levélre azt üzenjük, hogy amennyiben a német kiküldöttek szerződtek Önöket, úgy az idén is kimehetnek. A részletek felől a közösi előjárásnál érdeklődjenek. A *Vasárnapban* egyébként idejében értesítést fogunk küldeni a szerződteknek időpontjáról. — *Cziraki Péter*, *Börönd*: Volt munkaadója bizonyára kérni fogja az idén is, ha meg volt elégedve Önnel. — *Molnár Kálmán*, *Letenye*: Kéllőn utlevélet nem kaphat. Olvassák el üzenetünket az utlevekhez vonatkozólag. — *Simon József*, *Okány*: Olvassa el figyelmesen üzenetünket. Önre is vonatkoznak. — *Gál János és társai*, *Kisfűzes*: Gál János megelégedésével 175 Rm.-pengő ellenértékét január 23-án kiküldötte az OKH ptefvására hitelszövetkezetéhez. Gál J. megelégedésével még nem érkezett semmi. Reklamálja meg a munkaadónál. — *Sebestény János*, *Gyula*: Az OKH január 12-én kiküldötte az összegeket. — *Morvai Mihály*: Még nem érkezett az OKH-hoz semmi. — *Schmidt Jakab*, *Horvátzsidány*: Január 12-én kiküldötte az OKH. — *Alács János és társai*: Az OKH január 26-án a Terpes és vidéki hitelszövetkezetek kiküldötte a levélben jelzett összegeket. — *Ifj. Jakubovits Pál*, *Mátraverebély*: Olvassa el erre vonatkozó mai közleményünket. — *Simon Gergely*, *Kompolt*: 280 Rm. érkezett az OKH kiküldötte január 14-én a kompolti hitelszövetkezetekhez. — *Bauer Károly*, *Szentgöthárd*: A szombathelyi hitelszövetkezetnél kezelik takarékbetétként. Ott felveheti a 100 Rm. ellenértékét 137.50 pengő. — *Bárdos Antal*, *Felsőtárkány*: Bene János, Pohajos, Antal János és társai, Tótkomlós, Seres János, Tótkomlós: Még nem érkezett semmi. Megsürgöttük Németországban. *Varga Rozál és Szántó Károly*, *Pétevársára*: A 80 Rm.-at január 24-én kiküldötte az OKH, a másik összeg még nem érkezett meg. — *Ifj. Kocsor Samu*, *Kőszeg*: Az összeget január 20-án a szombathelyi hitelszövetkezetek kiküldötte az OKH. Az 5 pengő visszatérít az OKH. — *Horváth István*, *Tornyiszentmihály*: Az OKH január 30-án kiküldötte 193.27 Rm-t. — *Horváth Pál*, *Szőcsermány*: 70 Rm.-ért 90 pengő kiküldött az OKH december 28-án, a másik része még nem érkezett meg. Megsürgöttük Németországban.

A VASÁRNAP
TANÁCSADÓJA
minden ügyben utalgat!

Rovavezető: SCHANDL JÓZSEF dr.

**DÁNIA, A MINTA KIS-
GAZDAÁLLAM**

(Második, befejező közlemény.)

Mint előző közleményünkben már jeleztük, a dán kizgazdák nem annyira növényi, mint inkább állati terményeket, így vajat, tojást, sertéshúst (bacon, ejtd: bék) szállítanak az angol piacra s ebből van nagy bevételük. Közismert, hogy az angol piac milyen igényes a piaci áruk minőségét illetően. Ezért a dán viszonyokkal nem ismerős egyén bizonyára csodálkozik afölött, hogy egyszerű kizgazdák tudnak olyan terményeket előállítani, amelyek az angol piacokon szívesen fizetnek érük. Ennek a csodálatos jelenségnek egyszerű magyarázata az, hogy a dán kizgazdák termelő-szövetkezetekbe tömörültek s ilyen, nagyméretű szövetkezetek utján indítják utnak összes, az angol piacra szánt terményeiket.

A dán kizgazdák ugyanis magas mezőgazdasági képzettségűek és jó anyagi viszonyaikkal mellett se vállalkozhattak volna arra, hogy a legmodernebb módszerekkel, tejsav-kultúrákkal stb. készítsenek vaját, hogy ezt kidolgozzák és csomagolják, rakfárazzák hűtőházakban olyan tökéletes pontossággal és akkora szakértelemmel, hogy a vaj még hónapok múlva is megőrizze friss zamatát. De már azok a szövetkezeti tejszarnokok, az országos hűtőházak, exportüzemek, hűtő-hajók, amelyek a dán kizgazdák ezreinek tőkéjéből és hozzájárulásával készültek, illetoleg vannak üzemben, ezek az intézmények már a legfejlettebb technika módszereit is képesek az ügy szolgálatába állítani.

A tyuktojásokat is már 1-2 napos korukban atveszik a termelőktől; szigorúan megvizsgálják, hogy friss voltáról meggyőződhessenek. A tojásokat is hatalmas tároló-telepekben konzerválják és hűtőházakon viszik a londoni piacra olyan mennyiségben, amilyen mennyiség felvételére a piac esetéről-esetire képesek látszik. *Igy soha sincs tulkiadal, nincs vissza-maradt és romlásnak kitétt piaci áru.*

A sertéshús, sonka és szalonna minőségének ellenőrzése az ugyancsak szövetkezeti, hatalmas méretű vágóhidakon történik. Ha a sonkák és oldalasok (bacon) nagyon zsírosak, amit az angol piac nem kedvel, akkor a tenyésztőt értesítik erről és kioktatják, hogy a minőséget hogyan javíthatja (más tenyészanyag vétele, fehérjédús takarmányozás, gyorsabb hizálás, stb.). Az ilyen másodrangu árut nem is viszik Londonba, hogy a dán hírnev ne legyen kockázatlava, hanem vagy más, igénytelenebb külföldi piacon, vagy otthon keresnek számára értékesülést. Természetes, hogy a levágott sertések feldolgozása (pácolás, stb.) is a szövetkezeti üzemekben, a legügyesebb és legjobban képzett szakfelügyelők vezetése alatt megy végbe és a legmodernebb hűtőházakban tárolódik az áru mindaddig, míg egy hűtőhajó utján el nem indítják a londoni piacra.

Mind ezekből kitűnik, hogy a dán kizgazdák szervezetsége az oka elsősorban annak, hogyők a legkényesebb londoni piacon is legjobb árakat érők el állati terményeikért.

A szövetkezeti szemmel átitott kizgazdatársadalom iparkodik maga is lehetőleg nagy mezőgazdasági tudásra szert tenni. Így az elemi iskola látogatása náluk a 14. életévig kötelező és az iskola-kötelezettség a legnagyobb szigorral betartják. Az elemi iskola elvégzése után még a vagyonosabb szülők is szolgálatba adják gyermekeiket olyan gazdaságokba, ahol ügyességre és fejelemzett munkakészségre szoktak jókat öket.

Nagyon sok kizgazda-gyermek vé-

gez földműves-iskolát, vagy téli gazdasági tanfolyamot. A földművesiskolák férfiak számára inkább a téli félévben vannak nyitva, míg nyáron a nők számára tartanak háztartási tanfolyamot. De az iskolai oktatással nem szűnik meg a mezőgazdasági tudás utáni vágy a dán kizgazdáknál. Dánia lakóinak száma csak egyharmada Magyarországnak s mégis 60 mezőgazdasági szaklap jelenik meg, amelyek a felnőtt dán földműves nép között terjesztik a mezőgazdasági kultúrát. A nép oktatására szolgál sok, kiváló intézménynek köszönheti Dánia, hogy kizgazdáinak elismerten nagy a kulturája és hogy az egyesületi és szövetkezeti élet iránt a nép annyira érdeklődik.

Mert virágzik Dániában az egyesületi élet is. A gazdasági egyesületek központjai a mezőgazdasági életnek. Ez csak úgy lehetséges, hogy Dániában minden valamire való kizgazda kötelességének tartja belépni vidékének gazdasági egyesületébe és résztvesz annak közérdekű munkásságában.

**Jó és nemesített vető-
mag ad jó, bő termést.
Ezt vedd!**

**A FAGYOTT TARAJ
KEZELÉSE**

Sok panaszt hallottunk a baromfi-tartó közönség részéről, hogy a decemberi 20 fokos hidegben sok kakasnak a taraja fagyott le. Ez bizony bekövetkezhetett ott, ahol az ólat nem rakták körül nád-, tengeriszárkékkel, vagy szalmás trágyával. A fagyott taraju kakasok a sebek gyógyulásig rendszerint kellokép nem párosodnak és így a tojások terméketlenek maradnak. Vegyük tehát kézbe a fagyott taraju kakasokat és a fagyott részeket kenjük be többször zsírral.

**MAGYARORSZÁG
EUROPA GYÜMÖLCSÖS-
KERTJE**

Magyarország lehetne Európa gyümölcsökertje, ha gyümölcsöseinek kezelése megfelelő volna. Hazánk minden egyes tényezője, így az éghajlat, a kedvező talajviszonyok, elsősorban azonban vöröfényes, nap-sugaras nyarunk, elsőrendű, zamatos gyümölcs természetét teszi lehetővé, sajnos, azonban a jó természeti adottságokkal szemben gyümölcs-termesztőink legnagyobb része teljesen elmulasztja gyümölcsfáinak ápolását és nem védekezik a növényi, meg állati kártevők ellen. Ennek aztán az az eredménye, hogy gyümölcsünk legnagyobb része hibás, kukacos, ami miatt az legfeljebb harmadosztályú gyümölcsöknek értékesíthető vagy veszteséggel.

Helyesen védekezve, aránylag kis befektetéssel a legelsőbbrendű gyümölcsöt hozhatná minden gyümölcs-termelőnk piacra. Igaz, hogy kevés gazda tudja, miként kell a különböző betegségeket és kártevőket ellen védekezni, mert az ily irányú könyvek egyrészt drágák, másrészt túlságosan tudományosak. Ezért örömmel kell fogadnunk az egyik permetező elállított géppár kiadásában megjelent „Szeresd a gyümölcsfát” című könyvcskét, amelyben 48 oldalon sok színes és egyszerű képpel illusztrálva röviden, de szakszerűen foglalják össze a gyümölcsösökben gyakrabban előforduló növényi és állati kártevők leírását és az ellenük való védekezést. Nagy előnye ennek a könyvcskének, hogy néhány fillérért kapható; 28

fillér bélyegben való beküldése ellenben portmentesen küldi az Alfa-Separátor r. t., Budapest, VIII., Baross-u. 6. sz. alatt levő lerakata.

**TAKARMÁNYOZÁSI
ELVEK A TÉL VÉGÉRE**

A háziállatok téli tartásának utolsó, hónapjai különös gondosságot igényelnek, mert a megbetegedések és az elhullások ilyenkor szoktak leginkább jelentkezni. Ennek okát abban kell keresni, hogy a téli tartás nem természet szerű és sok tekintetben hiányos. Az állat a nyári tartás közben készletet halmoz fel szervezeteiben, hogy a téli tartás közben jelentkező hiányokat pótolhassa. A tél végén a készlet, különösen a fiatal és az anyaiállatokban gyakran kimerül s ha a szervezet a hiányokat nem képes pótolni, akkor a szervezetben zavar áll elő. Ez csökkenti a szervezet ellenálló képességét és hajlamossá teszi a szervezetre a megbetegedésre. Különösen a teljesértékű takarmány-fehérjékben, az ásványi anyagokban és a vitaminokban szokott hiány lenni a téli takarmányozás vége felé. A megbetegedések és a veszteségek megelőzése végett, elsősorban a fiatal és az anyaiállatokkal okvetlenül etessünk némi jó szénát, természet szerű abrakot, továbbá gyök- és gumósövényeket. A gyökérsövények közül a murokrépa a legtermészetesebb és legvitamin-dúsabb. A mindenevő sertés abrakját is egészítsük ki szénaszekával, vagy szénaliszttel, továbbá etessünk vele répát vagy burgonyát. Az ásványi anyagok közül a marhasó adagolásán kívül legyünk figyelemmel az etetett takarmány méz- és foszfortartalmára, mert ezeknek elégtelensége vagy rossz aránya a fiatal állatoknál angolkórt, az anyaiállatoknál csontporhanyóságot idéz elő. A legtöbb takarmány-mészkiegészítésre szokott szorulni. Az, hogy mennyi mézzel kell kiegészíteni a takarmányt, attól függ, hogy mit és mennyit etetünk. A takarmány-mészhiányt legelőcsöb-ben és legelőszűrűben szénasavas mézzel lehet kielégíteni. Általában mondhatjuk, hogy a jómínőségű szénákban, különösen a pillangós (lucerna, lóhere) szénákban 20 gr mézfelesleg van, míg az abrakfélekben ugyanannyi mézhiány. Az abrakfélekhez mézpótlék tehát csak akkor nem kell, ha legalább annyi kg jó szénát etetünk, amennyi kg abrakot fogyasztanak állataink. Sertések abrakjához kg-kint 2 deka szénasavas méz keverése indokolt, mert hiszen ezekkel szénafélét állg etetünk.

**Télen, ha nincs dolgod:
olvass könyvet és jó új-ságot. A szakadás ka-mafozik!**

**A LENCSE
TERMESZTÉSE**

A lencse nagy fehérjetartalmu s így tápláló étel. A külföldi is szívesen veszi akkor, ha zsiszikes és nagyszemű.

Az a feltétel már feleletet ad arra a kérdésre, hogy milyen feleséget termeljük a lencsének: a nagyszeműt, azaz pénzes lencsét, a közepesűt, vagy az aprószemű lencsét? Az aprószemű lencse bővebben terem, de viszont kevésbé keresett, azért csak féláron lehet értékesíteni. A nagyszemű termelésénél tehát ki-sebbs termésre, de a jobb ár révén mégis nagyobb bevételre számíthatunk — eladás esetén. Ha azonban valaki saját szükségletére termeli, akkor neki az aprószemű lesz megfelelőbb.

Éghajlat tekintetében azonban a lencse nagyon kényes: a nagy meleg és túlhideget nem szereti. Ezért a Felvidék és Erdély, továbbá Tolna és Baranya dombvidéke alkalmas a lencse termesztésére, míg az Alföldön nem szokott sikerülni. A talaj tekintetében is igényes: legjobban szereti a közép-kötött, meleg talajokat, míg a kötött agyag, a laza homok és a kavics nem megfelelő neki. A talaj tápanyagtartalma iránt is vannak igényei, de azért közvetlenül istállótrágyába ne vessük, mert akkor csak virágzik, de magot nem köt. Ezért jó földön gabona után, tehát az istállótrágyázást követő harmadik, gyengébb földön, vagy pedig trágyázott kapás után, tehát a trágyázás második évében vessük.

Földjét össze okvetlenül szántsuk meg. Tavasszal ne szántsuk, hanem csak boronával, vagy más porhanyítóval tartsuk lazán és gyommentesen. A vetés ideje: április eleje, illetoleg közepe. Sokan árpaal keverten vetik, hogy a megdülés ellen védjék. A megdülés kétségkívül jelentékeny kárt okoz, amennyiben esetleg megrothad, csak virágzik és magot nem köt, az esetleges szemtermés is megbarnul, csak nyúvellés lehet aratni, mikor sok föld kerül a magvak közé. De az árpaal, mint támasztóvénnyel való termelésnek is van hátránya: a kicseplés után az árpat nehéz a lencse közlő kiválasztani. Ezért újabb kísérletek szerint a megdülés ellen jobb a sortávolság szűkítésével és a magvaknak a sorban ritkább helyezéssel védekezni. *Igy legjobb gabonaszortávolságra vetni, de nem több magot, mint kat. holdanként 50 kg-ot.*

Tenyészideje alatt földjét a gyomoktól meg kell szabadítani. Ha ritkán vetettük (24 cm), akkor kapálni is lehet, de gabonaszortávra eszközt vetésnél gyomlálni kell, még pedig — a zsisziség szerint — kétszer-háromszor.

Ha az első hüvelyek javarésze megérett, akkor le kell aratni. Ha addig várunk az aratásra, míg a felsőhüvelyek is megérnek, akkor rosszabbul járunk, mert ekkorra már az alsók kipregnék. A lekasztott lencsét kisebb petrencékben utanszárítjuk, majd ponyvás szekéren visszük a cséplőgépre. A cséplés óvatos legyen.

Termése 5 és 10 mm közt szokott ingadozni. A kicseplést magvakat mielőbb szénkénezünk, hogy az esetleg a magvakban levő zsiszikelek mielőbb elpusztuljanak és ne növekedhessenek.

**A METSZŐOLLO
ÉS PERMETEZŐ
KARBANTARTÁSA**

A fémesszőkők a nedves évszakokban, mikor nincs rájuk szükség, csak akkor maradnak használható állapotban, ha azokat kellő gonddal megtisztítva őrizzük meg. Így a metszőollókat élesítsük ki, tisztítsuk meg és olajozzuk be. A permetezőgépeket próbáljuk ki, vizsgáljuk meg, esetleg szedjük széjjel, cseréljük ki és pótoljuk újjal, a börtömítéseket kenjük be zsírral, fagygyuval, a gummiszelepeket glicerinnel, a fémrészeket tisztítsuk meg s kenjük be gépolajjal, vagy vasolajjal. A rendbehozott gépeket azután száraz helyen raktározzuk.

Szólóoltványt

megbízható telepeuről ajánlok, garantált kivánságra községi előjárósággal igazol. Csemegé és borfajták nagy választékban. Egy és két éves példányok melyen leszállított árban. Szaktanácses-al elállott árjegyzék ingyen. SZABO ISTVÁN, ABASÁR, Szentimre-tér 368. szám. Heves megye.

KIS VASÁRNAP

Apró versek

A vágató paripa

Van nekem egy paripám,
Szép és okos állat.
Ha akarom, lépésben megy,
Ha akarom vágat.

Gyi te, gyi te, pejjparipám!
Vágass uram börtön,
Hiszen az én édesanyám
Ott ül kint a kerében.

Meg ne álljunk pejjparipám
A nagy barackfáig,
Édesanyám, drága anyómm
Ölő karjág.

MÓRA LÁSZLÓ

KIS PAJTÁS

most jól vigyázz:

Ruhád ha ég, ne fuss föl s le,
Pokróc alá fektüdj földre!

Kicsi gyermek egymagába,
Száz bajt szedhet a nyakába.

Kinek benzín van kezébe,
Ne menjen tűz közelébe!

KICSI MESE

Az arany-bunkósbot

Írta: MÓRA LÁSZLÓ

(II. Közlemény.)

A szegény asszony haza ért. A ház tornácán letette a törmelékfát s menten kereste Pistát.

Pista nem volt sehol. Illetve valahol mégis volt: kint gombozott az utcán pajtásaival. Akkor vette csak észre az édesanyja, hogy a fogason lévő összes ruhákról hiányzanak a gombok. Minden néven nevezendő gomb le volt kegyetlenül nyakazva a helyéről.

Mikor az esti harangszóra hazakullogott Pista ur, édesanyja számunkra, hogy hová tette a ruhákról a gombot.

A felelet hamar és röviden jött rá: — Én hozzá se nyultam a gombokhoz!

Alig hogy hazudozó szavait elszusszantotta, honnan, honnan se, egy aranyos bunkósbot táncolt be a szoba ablakán s úgy elporoltta Pistát ur rongyos nadrágját, hogy bizony még nekem is sok lett volna, ha az én lábamszára lett volna tanuk állítva a nadrágszárba!

Pista ur nem tudta mire vélni a csodálatos dolgot s jajgatott, ordított, ahogy csak a torkán kifért. A bunkósbot pedig újra és újra elkezdte a fura táncot. De még a táncnótát is futni kezdte:

— Mért hazudsz, te imposztor?
Hogy hazudhatsz ily sokszor?
Csihi, puh! — itt a bér,
A sok hazugságodér!

Ugy látszott, hiába volt minden. Másnap megint ellátogatott az aranyos bunkósbot a szegény asszonyék házába.

Pisti ur ugyanis, ahogy reggel iskolába indult, pénzt kért irkára. Persze, ki volt az, aki irka helyett cukrot vett? — Pista ur.

Mikor dőben száronként édesanyja, hogy vett-e irkát, nagy meglepetéssel és bátorsággal vágta oda:

— Persze, hogy vettem! A szűros Kovács boltjában vettem. Ha nem hiszi, tessék megkerdeznem.

Még talán végére sem ért a mondogásnak, mikor honnan, honnan nem, betipegett ám az ablakon megint az aranyos bunkósbot. S megint úgy megsimogatta Pistát urat a hazudozásért, mint a szőnyegot szokták nagytakarítások idején.

S ráadásul az a fura kíséző nótá is megszólalt valahonnan a faiak belsejéből.

— Mért hazudsz, te imposztor?
Hogy hazudhatsz ily sokszor?
Csihi, puh! — itt a bér,
A sok hazugságodér!

Igy ment ez aztán napokon át. Ahányszor Pista ur hazudott, annyiszor tette súlyos látogatását az aranyos bunkósbot, amit Tulipán királykisasszony küldött oda. A bunkósbot nótáit már a verebek is, a gyerekek is dudoráztatták a faluban. Még meg is cifrázták egy kicsit:

— Mért hazudsz, te imposztor?
Hogy hazudhatsz ily sokszor?
En vagyok a kis doktor!
Csihi, puh! — itt a bér,
A sok hazugságodér!

Lassan aztán belátta hazudozó Pista, hogy ez így nem megy rendjén. Valahányszor nem mond igazat,

mindannyiszor megjelenik a hivatlan vendég s végig tapogtatja nadrágját, kalapját, fejbujáját s ez bizony nem tréfadolog.

Végül is három hét múlva ugy le szokott Pista ur a hazudozásról, hogy édesanyjánál boldogabb asszonynem lehetett találni sehol a világon.

Aki nem hiszi el, menjen el Pistához! Ott látik valahol a ti utcákon innen, a mi utcákon túl, ahol még a kis malac is ritkán tur, — de ahol most Pista igazán gazdag és boldog ur!

(Vége.)

Fejtörő:

e . e . v . b . c . e
(Megfejtése: "Medveboca.")

A FALUSI OTTHON

ROVATVEZETŐ: KÁNYA TERÉZIA

Női munkaszolgálat

A nagy nyugati államok mintájára, illetékes körök nálunk is komolyan foglalkoznak a gondolattal, hogy a női társadalmat egységes szervezetbe tömörítve, rendszeres kiképzésben részesítsék abból a célból, hogy szükség esetén a társadalom utógajai is kivégyék részüket a házfűrés szolgálatból.

Németországban már régen országos egyesület alakult az asszonyszolgálat kiépítésére, melynek keretében megtanulják a nők, hogy a családban végzett tevékenységükön kívül hogyan kapcsolódhatnak be a közmunkákba egyénileg is. Angliában pedig már egyenesen katonai szellemben szervezik meg a nőket s az általános katonai szolgálatra alkalmas nők korhatárát 18—47 év között állapították meg.

A nők megszervezése egyrészt azért történik, hogy háború esetén a hadbavonult férfiak helyett szakszerűen el tudják végezni a legszükségesebbeket, másrészt, hogy őket fegyelemre, a közösség iránti kötelességükről nevelve, az országépítő munkában bekezdőben is résztvehesenek.

A női munkaszolgálatba mindenki képzettsége, tehetsége és rátermettsége szerint nyerne beosztást. A falusi leányok például a munkaszolgálati kiképzés idején főzni, mosni, va-

salni, esetleg varrni tanulnának úgy, hogy szükség esetén a katonai élelmezés és ruházattelátásnál is komoly segítséget jelentsenek. A gazdasági csoporton kívül iskolázottabb leányokat, asszonyokat egészségügyi, vagy szociális munkára képeznek ki, teljes szakszerűséggel. Az egészségügyi önkéntes csapat ellátná a betegápolást, kórházak tisztántartását, a szociális szolgálatra kirendelt nők a hadiárvák, özvegyek és támasz nélkül itthonmaradtok, továbbá a gyermektelpek gondozását vállalnák.

Meg vágyunk győződéssel róla, hogy minden magyar asszony s leány szívében ég a vágy, hogy hazájának és magyar véreinek szolgálatát tehessen s országunk szebb jövőjének megalapozásában tevékeny részt vegyen. A történelem lapjait forgatva, látjuk, hogy talán egy nemzetnek sem volt annyi hőselkü asszonya, — Zrínyi Ilonája, Báthory Erzsébeta, Dobó Katicája — mint nekünk. A magyar asszony nem nézte soha tehetetlenül jajgatva a történelmi eseményeket, hanem bátor, acélosívű katonákat nevelt a hazának s ha szükség volt rá, attól sem riadt vissza, hogy még a harcban is segítőtársa legyen a férfinak.

Leányok, asszonyok, mindenki vállalja szívesen és töltse be maradek nélkül a nemzeti munkaszolgálatot!

Hagyományos falusi ételek

A különböző naptári ünnepekre és egyes gazdasági, családi alkalmakra az ország különböző részeiben bizonyos „ételhagyományok” maradtak fenn, amelyekhez főképpen a falusi lakosság ragaszkodik.

Hagyományos karácsonyi étel a káposztás csiklevés, keszonya, mézes-mákosmetélt; ha kérő van a háznál karácsony első napján, a pulyka jelképesen: igent, a malac pedig „nem” jelent. A malac azonkívül újévi étel, mert „előre turja a szerencsét.” Bárányt húsvétkor, juhhusoskását szüretkor szokásos adni. Birkapaprikást aratóünnepen, tokányt pedig, mikor az épülő ház tétő alá kerül. A tyúk elmaradhatatlan lakodalmos és húshagyókor, a csirkepaprikás szent János napjának szokásos étel. A fozelékek közül a lencse karácsonyszombati és újévi, a köles lakodalmi, a tejesköles nagypénteki étel. Töltöttkáposzta nélkül nem képzelhető el lakodalmos, keresztelő, dísznótór és fonóvégző; a pattogatott

kukorica és káposztacikka nagypénteki étel, de a főttkukorica mézzel, meg a főttkrumpli és sült tök a fonóesték csemegéje. A levesek közül a csigametélt és hunkaleves lakodalmi levelek; édestésztaikból a fánk farsangi és szent János-napi étel, törösrétest küldenek a komatában, a köttes „fujókát” aratásra sütik, a sült gombóc pedig a szónakaszalóknak. A tejbelaska fonalszál étel, hogy olyan fehér legyen a fonál is, a kenderverő pedig rántottát reggelizik, hogy „sok sárgavirág legyen a kenderen.”

Vannak aztán babonás ételtilalmak is, amelyeknek ugyan semmi alapja sincs, de apáról-fiúra szállván a szokás, sok családban ma is betartják azokat. Így újévkor nem esznek szárnyast, nehogy „elkaparja a háztól a szerencsét”, húshagyókor pedig méltéllévest, nehogy „futókás legyen a kenderük.” A leánynak tilos a vaskarcsos, mert pártában maradna, a családnek helybeállása napján nem jó káposztát enni, mert minden dolgot

savanyuan végzi s a fehérnépnek nem szabad disznóorrát enni, mert rakásra törí az edényeket. Az utóbbihoz azonban — szerény véleményünk szerint — a disznóorrán kívül még egy elengedhetetlen kellékre van szükség, s ez az, hogy a leányzó — ügyetlen legyen.

Arany szabályok

Ujabban az orvosok is szeretik felhasználni a közönséges mézet a sebek kezelésénél. A zuzott, szakított, erősen szennyezett sebeket nagyon jó mézzel bekenni, sőt az égési sebeknél is nagyon kedvező hatása van a méznek. Nyelvsebnél a méz megakadályozza a nyelv megduzzadását. A gyógyító hatást valószínűleg a méz dus cukortartalma fejti ki, de az is szerepet játszik, hogy a méz elzárja a levegőtől a vele bekenett sebet.

Magyar konyha

Rizskásaleves. 15 deka rizst tisztára mosunk és leszűrt huslevesbe tűzre tesszük, de csak addig hagyjuk főni, míg a rizszemek megpattannak. Akkor a levesestálban két kanál tejfölt két tojássárgájával jól elkavartunk, a rizst a levestel ráöntjük és vagdalt metélőhagymával megszórva adjuk száltra.

Finom töltöttkáposzta. Egy kilogramm sertésbúst, darab szalonnával apróra vágunk, adunk hozzá egy maréknyi jól megmosott rizst, egy fej vöröshagymát, két egész tojást, finomra tört borsot és mindezt elkeverjük jól. Egy savanyított káposztafejnek leveleit leszedve, vékonyra vágjuk a levél közepén levő bordákat s minden káposztaleveleire jó kanállal teszünk a töltelékkel, majd összegyöngyölgetjük azokat. Fajdka szép szalaszanyított káposztát teszünk, rátesszük a töltöttet, aztán ismét káposztát, majd annyi levét, hogy elfődjé és kétóra-hosszat főzzük. Akkor vékony rántást készítünk apróra vágott vöröshagymával és paprikával és feleresztyük a káposztával, amelyből a töltelékeket kiszedjük. Mikor jól felforrt, újra beletesszük a töltelékeket és néhány kanál tejfölt, meg apróra vágott káposztát adunk hozzá. Tálaláskor tetején hagyjuk a töltelékeket és a tál körül sültkolbaszt teszünk.

Omlós tészta rummal. Negyedik kilogram lisztet és ugyanannyi vaját deszkára teszünk, adunk hozzá két kanál tört cukrot, fél pohár rumot és egy tojás sárgáját, könnyedén összegyúrjuk és kinyújtjuk háromszor.

Jer velem

Sírsz talán? . . . Itt vannak vigaszok,
Én is félek, mégis biztatok.
Adj kezet és vigán jer velem,
Igy szólították: „Édes gyermekem!”

Az én lelke: méla, borongós
Ajkam nevet, hint Neked derűt,
S bus lelkemből meríthetsz vigaszt,
S vigán csendül dalod mindenütt.

Ha Te örülsz, én boldog leszek,
Együtt megyünk uti vándorok
S hogyha koldus felénk támoogy
Nyujtunk neki segítő kezet.

Jer velem hát édes gyermekem!
Tépjük az ősz sárgult lombját,
Kulesok leszünk bezárt szívekben
S szabadítjuk börtön rabjait.

Temetjük a magyar bánatot,
Féltéveszítjük, ki félig halott,
S ha fáradtan összerokadunk,
Egy bus dalban együtt meghalunk.

SERÁK MARGIT (Martonvásár)

Február

5 VASÁRNP

Hetvened vas., Ágota

6 HÉTFŐ

Dorottya

7 KEDD

Romuald, Tódor

8 SZERDA

Máth. sz. János, Aranka

9 CSÜTÖRTÖK

Alex. Cirill, Abigall

10 PÉNTEK

Skoiasztika, Elvira

11 SZOMBAT

Lurdi Mária, Bertold

A nappal tartama február 11-én: 10 óra 02 perc; é. hét folyamán 21 perccel nő. — A hold fénycváltása: Utolsó negyed február 11-én.

Meghalt Przemysl védője

Fogarasi Tamásy Árpád ny. tábornagy, titkos tanácsos a január 31-ére virradó éjszaka Budapesten meghalt. Nevét az oroszok által ostromolt Przemysl körüli harcokban tanulma me a világ. Csapatai 18 kitüntetést hajtottak végre, amelyből nyolcat személyesen vezetett. Amikor az oroszok bevonultak Przemysl várába, Artmanov orosz tábornagy a következőképpen üdvözölte Tamásyt:

— „Az Ön csapatai — mondta, — úgy harcoltak, mint az oroszok az excellenciát az oroszok oroszán.”

Az elhunyt hadvezér temetése február 3-án, pénteken folyt le nagy ünnepességgel a farkasréti temetőben.

Felhívás falusi ismeretlen írótestvéreinkhez! Elhatároztuk, hogy Kiskörösön, Petőfi szülővárosában egy *antológia-sorozat*ot adunk ki, amelynek keretén belül a falun élő ismeretlen írókat akarjuk szóhoz juttatni, akiket az irodalom eddig mellőzött. Felkérjük mindazokat, akik érzik magukban a rátermettséget, hogy kézírataikat az alábbi címre küldjék el, ahol azokat egy pártatlan bírálóbizottság fogja felülbírálni. A mű lehet *vers, elbeszélés, tárcsa, szindarab*, amely a „Magyar Versírók Tulipános Kertje” cím alatt fog megjelenni. A szerkesztőség nevében: *Bakonyi (Bentsik) Jenő, Hargitay Vera, Jerszenszky Pál, Kyörgy, Kunföldy, Majerszky János*. Cím: Kiskörös, Madách-utca 12. szám.

Magyar követés Kairóban. A kormányzó a külügyminiszter előterjesztésére Kairóban magyar királyi követéssel felállítását engedélyezte s megengedte, hogy *Semsey Andor* gróf dr. II. osztályú követési tanácsosi címmel felruházott I. osztályú követési tükárt a kairói m. kir. követés vezetésével és Egyiptomban való képvisellett ügyvivői minőségben megbízza.

Pártokon felül álló „parasztmozgalom”. Szabó Pál földművesíró tiz esztendőes írói jubileuma alkalmából ünnepséget rendeztek Budapesten. A baráti összejövetelen több neves magyar író, politikus és falukutató vett részt. A vacsorán számos beszéd hangzott el. A felszólalók valamennyien egy *pártokon felülről „parasztmozgalom”* megindítását sürgették.

A Mezőgazdasági Szociálpolitikai Tanács új tagja. A földművelésügyi miniszter *Matokos Máttyás* dr. országgyűlési képviselőt kinevezte a *Mayer János* elnöke alatt működő *Országos Mezőgazdasági Szociálpolitikai Tanács* tagjává.

A románok elítélték két magyar lelkesít egy zsoldár miatt. A kolozsvári román katonai törvényszék most tárgyalta *Lőrinc János* szamosújvári református esperes és *Veres László* református lelkesít ügyét. A két vádlott államellenes igazgatás vádjával került a hadbíróóság elé, mert a széki református egyházmegye legutóbbi közgyűlése alkalmával a szamosújvári templomban élénkelte a „*Ne csüggedj el keletnyi gyermek*” kezdetű zsoldárt. A védő előadta, hogy a zsoldárt, amelyet a templomban a vádlottak élénkeltek, megtalálható a román kultuszminiszter által engedélyezett énekeskönyvben. A hadbíróóság a védő érvelése ellenére *Lőrinc János* esperest 1000 lej, *Veres László* pedig 2000 lej pénzbüntetésre ítélte.

Két lapbetiltás. A miniszterelnök a *Kőpeczi-Boócz Mihály* kiadásában és szerkesztésében megjelenő „*Kacska*” című időszaki lap további megjelenését megtiltotta, mivel nevezett lap kiadója a lap jellegét önkényesen megváltoztatta. — A belügyminiszter a *Gyulán Dobay* Jenő felelős szerkesztésében és kiadásában megjelenő és *Dobay János* nyomdájában előállított „*Békes*” című időszaki lap további megjelenését és terjesztését az ország érdekeit veszélyeztető közleményei miatt megtiltotta.

Három emberéletet oltott ki a villanyáram. Megdöbbentő szerencsétlenség történt *Bécs* közelében egy *bisambergi* házban. Egy háromtagú családot halálra sujtott a magasfeszültségű áram. A házaspár fia éppen új magasantennát akart felszerelni és valahogy érintkezébe jutott a ház előtt elhaladó magasfeszültségű áramvezetékkel. *Szülei segítségére siettek és a 380 Voltos áram mindhármukat halálraégette.*

Házasság. *Gárdonyi Gizella* és *Dóra Béla*, a Sternberg hangszergyár tisztviselője, február hó 5-én házasságot kötöttek.

Vannak még csodák. Igenis vannak. Persze ezek a csodák már a XX. század arányához igazodnak. Vagy nem csoda az, hogy egy teljesen új, kitűnő hangú *húsz harmónika* 12 pengőbe kerül? Vagy, ha egy felhurozott, jóhangú *hegedű* 11 P 50 fillér? És nem lehetetlen, hogy egy öbös hangú, válogatott anyagból kidolgozott *tárogató* 30 pengő? És ki tudna például 80 fillérért előállítani és árusítani a feketére lakkozott, mesés hangú *okarinát*, ezt az ügyes kis hangszeret. És a magyar nép kedvence hangszere, a *citera* 10 pengőért, nem kész csoda? Hát az 1 P 20 filléres 12 hangú *facimbalom*, másnéven *xylofon*, nem bámulatremelő? 12 pengő egy mesés pénz, kitűnő hangú *mandolin* vagy *tambura*. Ugy-e, hogy vannak még csodák? De hol? Ezt kell jól tudni! **STERNBERG** királyi udvari hangszergyár, Budapest, VII., *Rákóczi utca 60. szám* alatti *zenepalotájában*. Kérjen ingyen árjegyzéket!

Megette az adós a kötelezvényt. A zalaezgerzégi járásbíróóság *Török József* 120 holdas lickóvadamosi gazdálkodót 1200 pengős tartozásáért perelték. A bíróság tárgyaláson átnyújtotta a kötelezvényt, hogy nyilatkozzék, valódi-e az azon levő aláírása. *Török* átvette a kötelezvényt, összetépte az okiratot, kihánozt a folyósóra, ahová a bíróság mára sietett, de ekkorra *Török* az iratot már megvette, majd elvitte a bíróság épületéből. Az ügyészség eljárását indította ellene.

Olaj után kutatnak Magyarországon. A közlekedési hatóságok az olajkutatás társaságát most *Lispétele* 20 kilométernyire *Magyarországtól* határában végez próbafúrásokat. Az üzemrot a furáshoz, valamint a világitást a *Lispétele* olajvezetett földgáz látja el.

Kitüntetések. A kormányzó ur öfóméltósága *Bartha Károly* tábornagy honvédelmi miniszternek és *Werth Henrik* gyalogsági tábornok vezérkari főnöknek érdemeik elismerésül az *első osztályú magyar érdemrendet* adományozta.

A vagyonváltásbuza februári ára. A pénzügyminiszter a mezőgazdasági ingatlanok vagyonváltásba fejében fizetendő buza árát 1939 február hónapra szóló érvénnyel métermázsánként *husz pengőben* állapította meg.

Paprikahamisítókát lepleztek le. Az Állami Vegyvizsgáló Intézet kezei *Csepelen Tóth Andor* fűszerkereskedő üzletében megállapították, hogy a raktáron lévő paprika hamisított. A rendőrségen *Tóth Andor* kihallgatása során elmondta, hogy a paprikát *Kákonyi István* ügynöktől vásárolta. *Kákonyi* előállították a rendőrségre, ahol beismerte, hogy a paprikát *Lipót József* gérdelraki pékmesterrel hamisítottak oly módon, hogy 40 százalék paprikához 60 százalék festett lisztet kevertek. A rendőrség az eljárást megindította.

Csak az szeret, aki jól szeret. Aki rosszul szeret, az gyűlöli. Ha valaki jobban szereti az idegent, mint a saját fajtáját, az gyűlöli a saját testvérét. Nekem nincs kifogásom az ellen, hogy a zsidó boldoguljon. Az a kifogásom, hogy amikor ő boldogul, az én testvérem rovására boldogul. Én nem gyűlölök senkit. Én szeretem a zsidó lelkét, de hogy én veszek el ezen a szereteten, az nem szeretet, hanem öngyűlölet volna. Ne gyűlölje a magyar önmagát. Testvérem ne ölje más, ne öld a zsidót, de ne öld meg önmagad sem!

(Részlet *Prohászka Ottokár* püspök gondolataiból.)

Halálra bális a vonat egy gazdálkodót. *Balogi György* 42 éves kecskeméti gazdálkodó *Ágasegyháza* n volt vendégségben, ahol kisse megittasodott. A vendégségből este nyolc óra körül indult el azzal, hogy a *galambházi* feltételes megállónál vonatra száll. Útközben erőt vett rajta az álom, avasuti tölts padkára haladó motorosvonat zajától felébredt, de annyira megijedt, hogy nem volt ereje felállni, hanem a *széken át mászva igyekezett menekülni*. A motorvezető észrevette, hogy a motor előtt 15–20 méternyire egy ember mászik fel a sínparra. Azonnal fékezett, de a teljes sebességgel haladó motort csak körülbelül száz méternyire tudta megállítani. A kecskerek *Balogi* a felismerhetetlenségig összeroncsolták.

Hunyady-Vass Gergely országgyűlési képviselő gazdasági főtanácsos. A kormányzó ur öfóméltósága a földművelésügyi miniszter előterjesztésére *Hunyady-Vass Gergely* dr., országgyűlési képviselőnek, a *Falu-Gazdaszövetség* választmányi tagjának, a hazai mezőgazdaság fejlesztése körül szerzett érdemei elismerésül a *m. kir. gazdasági főtanácsosi* címet adományozta.

Megkezdik az ötpengős bankjegyek bevonását. A Magyar Nemzeti Bank a forgalomban lévő, 1938 január 15-i kelettel ellátott 5 pengős címletű bankjegyeket 1939 február 1-től kezdődőleg a forgalomból bevonja. A bevonásra kitűzött időtartam *1939 július 31-ig* terjed, amely időpontig a behívott bankjegyeket, úgy mint eddig, fizetéként el kell fogadni.

Hefi postánk

Nagy Lajos révfülöpi olvasónk a következő sorokat küldötte be hozzánk:

„Kedves lapunkból, ahogy olvasom folytatólagosan a *hegyközségi rendeletek* ismertetését, az a gondolat támad bennem, hogy bizony sok szép terv merül fel, de arra mégsem gondoltak a törvényalkotók, hogy ha három évig nem lehet szőlőt telepíteni, mivel kárpótolják azokat a szegény szőlomunkásokat, akik abból tudták maguknak és családjuknak a ruházata beszerezni, hogy

télen át forgattak (rigoloztak) és most sehol egy munkanap a szegény ember számára

és senkisémet hallja meg szomorú kérdéseket, mi lesz velünk? Tavaszszal pedig, amikor elfogy a nyitás, metszés és szőlőfakadásig van egy kis szünet, addig szőlők az oltási munkálatokat elvégezni, most hát ez is megszűnt. Így ettől a kereseti forrástól is elestünk.

Gondolja csak meg, kedves jó Szerkesztő Ur, a szőlőgazdaságban nem úgy van, mint a mezőgazdaságban, hogy van rakományföld, marhahatás, sertés, stb., mert itt még egy pár csirkét is csak ketrechen szabad nevelni. A munkás megkapja a 12–16 mázsa gabonát, 5–6 mázsa krumplit és kukoricát, 6–8 köbméter tűzfát és 60–100 pengő készpénzfizetést és többet semmit. Csupán a forgatással és oltással tudtuk pótolni ezt a nagyon sovány fizetést, ebből tellett egy kis ruházatra a családnak és

most sok száz szőlőmunkás testvérem előtt ott áll ez a kérdés, mi lesz velünk három évig?

Én azt hiszem, mi leszünk az *igazi rongyos gárdája* ennek az országnak rövidesen, hacsak nem segítenek rajtunk!”

Jó hangszerezen játszanak a legnagyobb élvezet. Elsőrangú igazán olcsón *Reményi* országos hírű hangszertelepen vásárolhat: Budapest, VI/15. Király-utca 58–60. Kérjen díjmentes, 51. számú árjegyzéket.

Százhusz éves korában meghalt egy lett vasgyuró. A lett főváros, *Riga* mellett egy kis városban meghalt egy héttel 120-ik születésnapja előtt *Janis Bullis*, ki valaha a világ legerősebb embere volt. Legkedveltebb mutatóványai közé tartozott, hogy egy *lovat felvitte a második emeletre*. Midőn katonaköteles lett és katonai örfjárt jött érte, hogy a kaszárnyába kísérje, a katonákat egyenként *félkézzel felemelte* és az utátra dobta. Azóta nem merték katonai szolgálata behívni. *Bullis* 110 éves koráig a legnehezebb mezőgazdasági munkát végezte.

Biztos mellékjövdelemre tehet szert, ha házában, gazdaságában

ANGORA GYAPJASNYUL

TENYÉSZTÉSRE

is berendezkedik.

Csakis elsőrendű, törzkönyvezett állatoktól várható eredmény. Nyeneket szállít a

„Buda” angoragyapjasnyul törzstenyészet, Bpest XI. Kruspér-u. 1.

Felvitágosítást és ismertetést 20 filléres válaszbélyeg ellenében küld.

Rövid
történet

Gyuri mama

Írta: NYÁRY ANDOR

Volt nekünk egy öreg kakasunk. Nagy, vörös taraja olyan volt a fején, mint a régi huszársapka. Akkor sarkantyúi voltak, hogy egészen bátran lovagolhatott volna vele. Ugy hívtuk, hogy Gyuri. Ebben a kis történetben azt mondom el, hogyan lett ebből a déceg férfias Gyuriból Gyuri mama.

Ugy volt, hogy lassan mult az idő. Gyuriból lassan György lett. Más szóval, ideje lejárt. A szomszédasszony azt mondta, hogy le kell vágni. A másik asszony sajnálta. A harmadik azt mondta, hogy adjuk el.

Igen ám, de kinek kell az ilyen kivénhedt jószág? Aztán meg, ha akadt volna is rá vévő, édesanyám dehogyan is adta volna el! Hogyan is adta volna el Györgyöt, amikor már Gyuri korában is ő nevelte őt! Maga választotta ki szász más kakas közül magkakasnak. És azért, amiért örögedett? Még a könnyek is kihullottak áldott szeméből és kijelentette, hogy György ott marad a házban és még akkor is eltartja, ha mindjárt az egész pusztát megeszi is. Édesapám mosolygott a nagy szeretet láttán:

— Hát jól van, — mondta — maradjon a György! De mit csinálsz vele? Édesanyám már készen volt a terével!

— Megültetem, — mondta természetesen.

— De hiszen György nem tyúk, még csak nem is kappan.

— Tudom, — bólintott édesanyám.

— Hát akkor hogyan ülteted meg? Édesanyám úgy beszélt, mintha a világ legegyszerűbb dolgáról beszélne:

— Berugatom, — felelte mosolygva.

Apám elvette magát:

— Ki látott már kakaat csirkéket költeni?

— Nem csirkéket. — felelte édesanyám. — Hanem kacsákat.

A déceg Gyurinak, illetve György urnak erről a tervbevett szörnyű megszégyenítéséről több szó nem esett. Jó is volt ez, mert ha György véletlenül megnezne volna, hogy vénségére mit akarnak vele cselekedni, hogy tojásra akarják ültetni és neki majd azokat ki kell költenie, hozzá még nem is a maga fajtaját, hanem azokat a laposcsőrű, evezőslábu, csuf kacsákat és hogy azoknak lesz ő — nem is a papájuk — hanem — Isten bocsáss! — a mamájuk és majd vezeti őket kutyogva, fején a piros huszársapkával, lábán meg a félelmetes sarkantyúval... Ha ezt csak sejtette volna, menten elbujdosott volna bánatában. Hiszen ha csak úgy álmódna, még akkor is beleizzadna. Hát még a valóságban!

Azonban a kiválogatott kacsatojásokat belerakták a frissen almozott vékába s amikor már minden készen volt, megfogták az élemedett Györgyöt, kinyitották a száját s a szájába tettek egy jókora pálinkás kenyeret. Aztán a száját összefogták, hogy ki ne köpje.

György ur a szokatlan eledelre nagyot nézett. Még a szeme is kikerekedett. De a falatot lenyelte. Izlett neki. A szesz játékonyan bizsergette a gyomrát. A második falatnál meg már úgy érezte, mintha dalolni kellett volna. A harmadik porciónál pedig elalmodott és elaludt. Amikor aztán magyoskára felébredt, igen furcsa helyzetben találta magát. Legelőször is azt vette észre, hogy a hátsó éktelenül nyomja valami. Megnézte, hogy mi az. Hát tojások voltak. Tizenkilenc darab tojás.

György ur gondolkodott és mámoros agyában különös gondolatok keltek szájára:

— Hogyan kerültem én ide, ebbe a vékába? ... Es ki tojta ezeket a tojásokat, amelyekben ülök?

És lassan, szegény kis kakascsézzel kísütötte, hogy azokat a tojásokat

bizonyosan ő maga tojta, mert ha nem ő tojta volna, akkor hogyan kerültek volna alája? Ha pedig ő maga tojta, akkor ő nem is kakas, hanem tyúk és azokat a tojásokat most neki ki kell költenie. És a pálinkás kenyérről megbolygatott agva most már sebesen mikódott. Azt is kísütötte, hogy ő nem is volt kakas sohasem, mert azt, hogy valamikor az volt, csak álmódta. A felfedezésre kutyogott kezdett. Másnap a szakácsnő bejelentette édesanyámnak:

— Tekintetes asszony, György úlíám a tojásokat! Már kutyog is! Négy teljes hétig ült György ur a tojásokon és a negyedik hét utolsó napjának éjszakáján a tojásokból egyenként bujtak elő a sárgapelyhes kis jószágok és György ezenképpen anyja lett.

Másnap már vezette a kisesnyeit, kutyogott, kapart nekik. A kisesnyek is köréje gyűltek és kedves hangon hápogtak neki. Erre György megint gondolkodott. Nem értette, hogy a fiait miért hápognak és mért nem csipognak, mint a többi kis csirke. A pálinkás kenyér azonban dolgozott az agyában és most azt sugta neki, hogy csirkéi azért hápognak, mert különbek a többinél. Erre aztán megnyugodott, sőt még büszke is volt rá.

Egyszer azonban nagyon furcsa helyzetbe került. A kis kacsák letytorogtak a Dunára. Akkor már pár hetesek voltak és olyan önállóságra tettek szert, hogy már nem György vezette őket, hanem György ment oda, ahova ők akartak... Hát léretek a Dunára.

A tizenkilenc kis kacsa nem tétozavott sokáig, hanem a partról szépen, egymás után beelszusszott a vízbe és a sima viztükron lubikoltak. György megállt a parton és nézte őket. A kis kacsák mindig vidámabban viselkedtek, le-lebuktak a víz alá, usztak egyet, majd a másik mellett hirtelen felbukkantak, mire most amaz bukott le, majd egyszerre mind eltűnt a víz alá. György csak állt a vízparton. Nem tudta, mit csináljon. Kutyogott ő, hívta a fiait, de azok a hívásra oda sem figyeltek. György ezért percről-percre nyugtalanabb lett. Az anyai aggodalom csak úgy égett a szemében. De mikor a kis kacsák másodsor is mind eltűntek a víz alá, a taraja megmozdult, szemében az anyai aggodalom hirtelen haragra változott. Ha beszélni tudott volna, bizonyosan jó cifrán el-káromkódta volna magát, hogy: azt a sárgalábu, laposcsőrű errearráját az apátoknak! — már amint az a sarkantyújához, meg a huszársapkájához illet volna. De mivel emberi nyelven nem tudott beszélni, hát megszólalt kakashangon. Felállt a parton a legmagasabb kőre, aztán ráförmedt a szőfogadatlan gyerekekre:

— Kukuriku!
Aztán még egyszer. Mikor a kacsák a második kukurikolásra sem jöttek ki a vízből, Gyuri mama mérgesen megrázta tollát, hogy minden szála az ég felé meredt, azzal megfordult és kemény, huszáros léptekkel elindult haza. Vissza sem nézett. Akkor jött rá, hogy tulajdonképpen ki ő és hogy mit csináltak vele.

Attól a naptól kezdve rá sem nézett a kacsákra s hogy a tekintélyt esett csorbát kiközösörlje, egész nap a kert kerítésén állt és kukorékolott, kukorékolott, majd beleszakadt. Nyilván ezzel akarta bizonyítani, milyen rettenetesen szegényli, hogy egyszer részeg fejjel, egy elágyult pillanatban anyának képzelte magát.

Arany-ezüst beváltás

a legmagasabb napi áron:

Szigeti Nándor és Fia

ékszerésznél,

Budapest, IV. Kecskeméti-utca 9

A mi költőink

Félelem nélkül... .

Kacaghat rám száz tivornya
és milliók hitetlen szeme... .
Félelem nélkül, álva álom,
mert szívem új dalokkal van tele.

Nem félek! Igasság az Isten.
Vad véteim csak élde tárom.
És övele lesz teljes, tudom,
szépséggel álmódó álmodásom.

Csalódások és hazug csodák
ámitanak. En más hiszek,
nem kellene semmi emberfaragta
pénzhasu, hitvány istenek.

Nem kell hír, fény és arany,
nem albuszom, nem, nem én... .
mert előttem áll a holtapom,
egy tisztán zenélő költemény.

BEKEFFY GÁBOR (Budapest)

Kincset keresek

Magammal hordtam nagy páncél-
szivemben,
Remegve-féltőn, mégis elvesztet.
Könnyes-bus éjjel durván rám-
rohantak,
Szilaj legények, bátor, tettekresek,
Színenre-törő fektelen merészek
És szivpáncélom sajjón megrepedt.

Sírbam faggató, tört-szívű magamban,
De nem hajolt rám, csak a bus
magány.

Kincsimmel messze jártak már a
vablók,
Mikor kábultan én is futni kezdtem
És elvesztett kincsemet kerestem
Égy csillagtalan, régi éjszakán.

Azóta sirva áhátom a fényét,
Szegény tört szívem azóta beteg,
Pedig hány ufat dobtam el kevélyen,
Melyek pompázva ugrottak utamba
És ráragyogtak ésbontó bomlewa,
Mint enyhét adó szent ígéretek.

BONNYAY MIHÁLY (Szany)

Husz éve halott
ADY ENDRE

Január hó 27-én volt huszesz-
tendő évfordulója annak, hogy
Ady Endre, a nagy magyar költő,
negyvenegy éves korában meg-
halt. Rea való emlékezésül álljon
itt egyik szép verse, amely
„Négy-öt magyar összehajol“
címmel jelent meg:

Itt valahol, ott valahol
Esett, szép, szomorú fejekkel,
Négy-öt magyar összehajol
S kicsordul gunyos fájdalomkból
Egy ifju-ösi könny, magyar könny:
Miért is?
És utána, mint a zápor,
Jön a többi könny:
Miért is, miért is, miért is?
S nincs vége könnynek és
miértnek.

Fölöttük hahota köszön,
Hahotája, akik nem értnék
S akik sohase kérldik és kértdték:
Miért is?
És csöpög a könny:
Miért is, miért is, miért is?
És hömpölyög fönt a hahota,
Hogy soha, soha, soha.
Ennyi busulással fényesen
Nyilnék meg az Ég,
Ahol csak Eg és okos üdvösség
van

S itt nem elég.
Itt nem kell csak a könny
S itt valahol, ott valahol
Esett, szép, szomorú fejekkel
Négy-öt magyar összehajol,
Miért is, miért is, miért is?

IGAZGYÖNGYÖK

Amit nem tudsz, az a más pénze,
ami nem a te zsebedben van.

Amit tudsz, hasonlít az ételhez,
amit lenyeltél. Javadra csak akkor
vállik, ha meg is tudod émszteni.

A ház teteje nem azért van, hogy
agygonnyomja az épületet, hanem
azért, hogy megvédje.

Találja ki!

Olyan, nem összetett szavak be-
küldését kérjük, amely szavakban
bennfoglaltatik egy másik, az egész
szó jelentésétől független fogalom
neve is. Például a h a t a l o m szó
jelentésének semmi köze a h a t
fogalmához, vagy a s z e m é t szó
jelentésének a s z e m - h e z. A cél mi-
nél több ilyen szónak az össze-
gyűjtése.

A levelezőlapra írt megfejtést a
Vasárnap szerkesztőségének címére
(Budapest, V., Báthory-utca 24.) kell
beküldeni, tíz napon belül. Elkésve
érkező válaszokat nem veszünk figye-
lembe. Jutalom:

néhány értékes könyv.

Kiosztjuk olyan olvasóink között,
akik a legtöbb, e feltételnek megfele-
lő szót küldik be, előfizetőbarunk
tagjai és előfizetési díjhátalruk
nincs.

A Találja ki! eredményét a 9-ik
számban tesszük közzé!

A 3-ik számban közölt Találja ki!
helyes megfejtése a következő:

SAN-FRANCISCO = kaliforniai
(Északame-
rikai Egye-
sült Államok)
város a Csen-
des óceán
partján.
KONGO = Középafrikai
folyó.
SIDNEY = Ausztrália leg-
nagyobb vá-
rosa.
PO = Északosz-
trázi folyó.
GANGESZ = Élő-India
szent folyója.

Beérkezett harminchét helyes meg-
fejtés; könyvjutalmat küldtünk:

Fördös József (Merkatbödöge)
Bodnár András (Mezőkövesd)
előfizetőnknék.

Egy kis mosoly

— Hogyan? Ön azt meri állítani,
hogy olyan vadászkutya is van, amely
több ésszel bír, mint a gazdája?

— Merem állítani, mert nekem is
van ilyen kutya.

A hazatérő feleség odaszól az urá-
nak:

— Borzasztó fiam, milyen szórako-
zott vagyok. Elmentem, hogy haris-
nyát vásárolok nekéd és ehelyett
magammal vettem egy kalapot.

— Miért olyan bánatos, uram. Hi-
sen még idejében megmentettük az
öngyilkosságtól és elzártuk a gáz-
csapot.

— Jó, jó, de ki fogja kifizetni a
gászdmát?

A végrehajtó özvegye így szól va-
lakihez:

— Szép magától, hogy eljött sze-
gény uram temetésére.

— Higgye el asszonyom, örömmel
jöttem.

TANÁCSADÓ

Kérdés: Kettősbírtokos vagyok és a Németország területén lévő bírtokomom kicserélt gabonát a német államnak adtam el, azonban pénzemet a mai napig nem kaptam meg. Mitévő vagyok? (Id. P. F., Borsók.) — **Felelet:** Kiszélelt adatok nélkül nem tudunk tanácsot adni; közölni, hogy kinek, milyen írással és hogy adta el a gabonát?

Kérdés: 1937. évben kivádtottam egy lovam passzusát és most, hogy el akarom adni, azt mondják, hogy új passzus kell az eladáshoz. Igaz-e ez? (Sz. M., Gyöngyösháza.) — **Felelet:** Ha a passzus az Ön nevére rendelés ki van állva, úgy azzal a lovat eladhatja, új passzus nem kell.

Kérdés: A szomszéd község területén lévő bírtokomat el akarom cserélti egy abban a községben lévő gazdának hozdám közel eső bírtokával. Hogy lehetne ezt a cserét illeték nélkül lebonyolítani? (Zs. L., Újfalvas.) — **Felelet:** Forduljon az Országos Földhitelintézet-hez (Budapest, V., Bálvány-u. 7.), amely intézet bírtokpolitikai célokra az állam megbízásából a cserét illetékkötelezettség nélkül lebonyolítja, természetesen csak azzal a feltétellel, hogyha a cseré bírtokpolitikai okokból tényleg jelentős.

Kérdés: Az a közegéi alkalmozott, aki nincs államosítva és véglegestve is válna a község OTI-járulékot fizetett, jogosult-e az öregségi biztosításra? (Előfizető, Gyarmat.) — **Felelet:** Ha az OTI tagja volt és a járulékokat pontosan fizette, akkor épp úgy jogosult az öregségi járulékra, mint bárniely más biztosított.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK:

R. P. J., Jászladány. Tessék lapunkat figyelemmel kísérni, minden ilyen tanfolyamról kellő időben hírt adunk.

VASÁR ÉS PIAC

GABONATÖZSDE

Készárúpiac. Buza 77 kg-os tiszavideki 20.25–20.55, felsőtiszai és duna-tiszai 20.15–20.25, fejrémegrei 20.25–20.35, többi danántúli 20.15–20.25, 78 kg-os tiszavideki 20.45–20.55, felsőtiszai és dunatiszai 20.35–20.45, fejrémegrei 20.45–20.55, többi danántúli 20.35–20.45, 70 kg-os tiszavideki 20.65–20.75, felsőtiszai és duna-tiszai 20.55–20.65, fejrémegrei 20.65–20.75, többi danántúli 20.55–20.65, 80 kg-os tiszavideki 20.75–20.85, felsőtiszai és duna-tiszai 20.65–20.75, fejrémegrei 20.75–20.85, többi danántúli 20.65–20.75, rozs pesti, vidéki 14–14.10, más szárazmázu 14.10–14.20, zab 19.25–19.45, közép 19.10–19.20, finom buzarkorpa 12.70–12.80, sórpápa kiváló 19–19.50, la 18.50–19, takarmányárpa la 16–16.30, közép 15.75–16, tengeri tiszántúli 13.90–14, egyéb 11, 18.80–19.95, 8-as buzaliszt 16.90–16 pengő.

Határidőpiac. Rozs márc 14.52–14.63, máj. 14.84–14.85, tengeri máj. 15.52–15.54 pengő.

Vetőmagvak. Lucernamag nyers 200–245, lucernamag ólomzárú 285–290, löheremag, nyers 90–100, löheremag, ólomzárú 130–135, sziszóbbikköny 34–36, tavasz bikköny 16.50–17.50, esilag, fűrt 10.70–11.20, fehérvölgyes 18–22, vörösköles 17–17.50, napraforgó, fehér 16–17.50, napraforgó, csíkos 18–18.50, duna szokványbub 25.50–26, expressz-borsó 18–19, Viktória-borsó 18–19, lenecse, nagyszemű 36–43, lenecse, közép-szemű 22–27, lenecse, kisszemű 20–22, sókmag, nagy szemű 27–28, sókmag, kisszemű 23–24, uradalmi kék mák 120–125 pengő mm-ként.

Takarmányvásár. Rétiszéna Ila 5.50–7, Ila 3.50–5, muharszéna 7–10, lucernaszéna 10.50, rozszalma 3.30–3.80 pengő mm-ként.

Abraktakarmány. Árpakorpa 14.80, borsóhéj 20, borsókonkaly 16, buzarkorpa 13.50–13.75, buzaktakarmányliszt 16–16.30, kókuszdiópor 14.75, lenmag, porcelán 17.50, napraforgópor 15.50, szárított rapszéklet 11.50, ropogcsóza

11.50, rozskorpa 13, melész 10.50, haliszt 45 pengő mm-ként.

Tenyészmarhák és jármosőrök. Ia beföldli jármosőrök és beállítatlan való tinó (tarka) 58–62, Ia beföldli jármosőrök és beállítatlan való tinó (fehér) 58–62, 1½ éves íszó 58–60, 1½ éves tinó 58–60, fiatal friss fejésű 70–80 fillér kg-kint, élőszulban.

Vágómarha. Bika, tarka Ia 54–59, Ila 32–52, ökrök, magyar Ila 58, Ila 36–52, tarka Ia 80, Ila 62–76, Ila 32–61, tehén, magyar, Ila 56–58, Ila 41–50, tarka, extrém 68–78, Ia 62–66, Ila 54–60, Ila 31–53, növendék 24–65, kicsontozatlan való 14–30 fillér kg-kint, élőszulban.

Borjú. Ia 51–85, Ila 70–80, Ila 50–67 fillér kg-kint, élőszulban.

Ló. Igás kocstló (nehéz nyugati fajta) 300–750, igás kocstló (könnyű nyugati fajta) 250–600, számar 90, alárendelt 60–245, vágóló 20–190 P darabonként.

Jut. Külföldinek megfelelő a fiatal ürű darabonként 50 kg szuliban 42–46, Ia fiatal bárány, páruinkit legalább 80 kg szuliban 46–50 fillér kg-kint, gazdaságban etetés-ittatás után mázsáruva, 3 kg szulylevondással.

Sertés. Szedettésertés Ia 90–93, Ila 82–89, Ila 76–82, angol tökesertés Ia 84–80 fillér kg-ként.

Vad és vadhus. Szarvasocna 220–240, gerinc 300–400, lapocka 100–120, főbbi része 30–50, őz, gerinc 400–500, comb 240–260, többi része 30–100, vaddisznó, gerinc 160–240, comb 160–240 fillér kg-ként. Nyul, borbén 300–400, sülldő 180–300, fácán 160–320, fogoly 90–140 fillér darabonként.

Halpiac. Harsca, nagyszűk szerint 280–360, csuka 120–250, ponty 100–140, kárász 70–100 fillér kg-ként.

Zsír és szalonna. Szalonna, olvasztan való 140–156, sózott 100–200, fűszölt 180–240, hál 152–168, tepertő 160–220, sertézsír helybéli 190–170 fillér kg-ként.

Nyersbőr. Marhabőr, minden szuliban, magyar 100–105, tarka 110–115 fillér. Tarka bikabőr, 40 kg-ig marhabőrben, 41–50 kg-ig 20, 51–60 kg-ig 30, ezen felül 40% levonás. Borjubőr, hosszú lábú 145–150, rövidlábú borjubőr 155–165, merítő juhbőr, zöldszuliban 65–70 fillér kg-kint. Mészáros lóbor darabonként 13 P, kisebb lóborért 10–20%-kal kevesebbet fizettek.

Toll. Ia Rupp 7–7.20, Ia Rupp 5–5.20, Ila Rupp 3.80–4, Ila Rupp 2.50–2.60, bizott toll 3.85–4, Ia foszított toll 5.20–5.80, Ia foszított toll 2.90–3, Ia pehely 11.40–11.50, Ila pehely 8.50–8.60, fehér kacsa 3.85–3.90, szürke kacsa 2.10–2.20 P, tarka csirke 27–35 fillér kg-kint.

Tej és tejtermékek. Teljes tej 30, 16-fősötét tej 10, auidtelt 80–100, tejszín 180–200, tejföl 100–120 fillér literenként. Centrifugált vaj 320–340, fővagyú 290–300, helytúrú sovány 50–80, juh-túrú 180–200, kevert túró 140–180, vappista 200–260 fillér kg-ként.

Baromfi és tojás. Elő baromfi: Tyúk 250–400, csirke rántani való 120–160, sülti való 170–300 fillér darabonként. — **Leolt baromfi:** Tyúk 140–180, csirke rántani való 180–280, sülti való 160–260, kappan hizott 180–240, ruca hizott 130–180, lud hizott 130–180, pulyka hizott 120–180, libamáj, nagy 500–800, kicsi 300–600 fillér kg-ként. Teotajós 10 darabig 12–16, főzöttojás 8–13, apró 8–13 fillér darabonként.

Zöldég. Sárgarépa 10–20, petrezselyem 14–24, kevert zöldég 16–24, zeller 20–40, kalarabé 12–20, karfiol 30–60, vöröshagyma makói 16–20, közönséges 12–16, fokhagyma 26–40, aórika 12–28, fejeskaposzta 7–12, savanyított káposzta 18–20, kelkaposzta 10–20, vöröskaposzta 20–40, fejeslaska 10–30 darabja, torna 60–140, burgonya, Gilla-ba 12–15, ószirozsa 12–18, nyári rózsza 14–16, kifli 22–28, tömött csipergekomba 120–240, szárított 400–800, tök, főző 50–60, sültötök 10–16, sóska 100–160, paraj tisztított 30–60, fekete-etekek 14–22 fillér kg-ként.

Gyümölcs. Alma (nemes) 60–160, körte (nemes) 80–160, szilva 120–

160, gyümölcsíz 120–300, kötözött szőlő 60–160, díó keménybőju 140–160 díó, béi 400–480, moogyoró 260–340, moogyoróból 420–500, héjazott mandula 46–60 fillér kg-ként.

Borpiac. A kereskedelmi borok ára 2.9–3 fillér. Mailigand-fokinkint, míg saporóli fejte 3–3.2, söt 3.4 fillér Mailigand-fokinkint áron is volt eladás. A jobb minőségű bort kis tételekben 40–45–50 filléres literenkint áron vásárolják.

Szész. Az árak változatlanok. **Gyümölcsipálnika.** Gyümölcsipálnika-félében e héten csekély volt a forgalom és az árak a gyér vételkező folytán alig tartottak. A törkőlypálnika 3.90, seprőpálnika 3.80, szőlővörüm 7, baracópálnika 10–11, borpárlat 5.80, avinálási előlakra 3.80 pengőig terjedő áron kelt el, 10,000 literfokinkint (III. láblázat szerint +3% forgalmi adó).

Téden pénzek vételi és eladási ára. Száz pengőért többé került szűk darab: Angol font 1505–1615; dollár 339.75–343.75; kanadai dollár 332–337; holland forint 183.0–185.90 pengő. — **Száz pengőért kevésbé került szűk darab:** Cseh korona 7.50–10; leuzeli zloty 60–61.40; szerb dinár 6–7.50; francia frank 8.95–9.15; román leu 2.40–3.45; bolgár leva 3–3.60; olasz lira 16.90–17.90; svájci frank 76.80–77.70 pengő. Ezekhez az árakhoz még a Magyar Neuzelt Bank által megállapított inatatos felárak járulnak.

Vásárok jegyzéke

Február 5., vasárnap: Bodrogkeresztes, Irsz. Kiskunmajsa, Kunszentmiklós, Mezőhegyes, Poroszló, Szikszó. — **Február 6., hétfő:** Balassagyarmat, Bő, Kocsér, Körönd, Maglód, Nagyfüged, Fajsk, Fehérgyarmat, Hatvan, Kenderes, Pécs, Sátoraljaújhegy, Szikszó, Tápióbicske Tarcal, Zalazsentbalázs. — **Február 7., kedd:** Beled, Hatvan, Megyaszó, Nagyecsed, Ózd, Pápa, Sátoraljaújhegy. — **Február 8., szerda:** Csapod, Pápa, Szentantalfa. — **Február 9., csütörtök:** Bácsalmás, Bakonyeszernye, Balatonboglár, Hajdúdorog, Keszthely, Lőve, Tasscsény, Zagyvarókas. — **Február 10., péntek:** Csipkerek, Diószívő, Kaposmérő, Nagyrákos, Nagyszékács. — **Február 11., szombat:** Kelebia.

Arany- és ezüstpénzek ára

1939 január hó 31-én
Ezüstpénzek: 1 darab egykoronás 39 fillér; kétkoronás 78 fillér; ötkoronás 2 pengő; régi egyforintos 1 pengő.
14 karátos tómrarany grammonként 3 pengő 20 fillér.
Szinárany kilogrammja 5800 pengő.
Szinezüst kilogrammja 100 pengő.

RÁDIO

Budapest I.

VASÁRNAP, II. 5.

8: Hanglezemek. 8.40: Hírek. 10: Református istentisztelet. 11: Róm. kath. istentisztelet. 12.20: Pontos Idé, időjárás és viziállás. 12.30: Hungverseny Zenekar. 13.05: „Egészségügyi Kalendárium”. 14: Hanglezemek. 15: I. „A lucerna vetése és ápolása”. Testisk Vilmos kamaral gazdáltsági szakfeladói előadása. 2. „A házikert berendezése”. Domokos János előadása. 15.45: A 2. számú rögsport. 16.30: „Írányítatható az időjárás”. Bacso Nándor előadása. 17: Hírek szlovák és ruszin nyelven. 17.10: Katonzene. 18: „Parsangi szemle az asztal örömei felett”. 18.30: Orbán Sándor magyar nő-táncok énekel. 19.40: „Gyurkovics lányok”. Vigjáték. Irta Herczeg Ferenc. 21.40: Hírek, időjárás. 22: Jazz-hármas. 23: Cigányzene.

HÉTFŐ, II. 6.

12.10: Németh Anna zongorázik. 13: Szimfonikus Zenekar. 16.15: Diákféltára. 17.10: Cigányzene. 17.40: „A klasszikus bős táborok”. (Hadffy Imre). 18.10: „Éneklő ifjúság”. 18.40: „Látogatás egy stúdióhelyben”. 19.05: Hugo Schütz hegedű. 19.35: „A régi fény ma is melegít”. Képzelt beszélgetés tudós professzor Hatvani és egy mai diák között. 20.05: „Turul” előadás közvetítése a Vigadó nagyszínházból. 21.10: Hírek. 22.05: Időjárás. 22.10: Hanglezemek. 23: Cigányzene.

KEDD, II. 7.

13.10: Postászenekar. 13.30: Cigányzene. 16.10: „Asszonyok tanácsadója”. 17.10: Az ungvári „Verchovina” férfiak hangversenye. 17.40: „Hogyan oldottam meg családomból lególtalmát”. Vince János előadása. 18: Szalonzene. 18.30: Gróf Esterházy János felbúvása a szlovákiai Magyar-házak ügyében. 18.50: Tánclemez. 19.50: Plautus-vígjáték bemutatása Róuban. „A kísértet”. (Mostéclaria). Helyszíni közvetítés Kr. e. 194. év április 9-én. 21.40: Hírek, időjárás. 22: Cigányzene. 23: Operaház Zenekar.

SZERDA, II. 8.

12.40: Cigányzene. 13.30: Hanglezemek. 16.15: Diákféltára. 17.10: Barany János dr. zongorázik. 17.40: „Nagy halak a horgon”. 18.10: Cigányzene. 18.50: „A magyar vers története”. I. rész. A névelenélküli Gyöngyösi Istvánig. 19.30: Operaház előadás közvetítése. „A szivellal borbély”. Zenéjét szerezte Rossini. 21: Hírek. 22.20: Időjárás. 22.25: Tánclemez. 23: Jazz.

CSÜTÖRTÖK, II. 9.

12.10: Hanglezemek. 13.30: Szalonzene. 16.15: Háziartási tanácsadó. 17.10: „Mit kezdjek három hold földjén”. Vitéz Török Imre polgári iskolai tanárkönyv felkötési tanár előadása. 17.40: „Régi magyar nyitányok”. 19: Ribbentrop. 19.30: Sándor Erzsébet kamaracékesnő énekel. 20: „Özveggy Varga Ábrissné”. Színház. Irta Vándor Kálmán. 21: A tengeri rádió hangversenyének közvetítése Zakopomból. 21.50: Hírek, időjárás. 22.15: Cigányzene. 23: Beszárkó zenekar.

PÉNTEK, II. 10.

12.10: Katonzene. 13.30: Cigányzene. 16.15: Diákféltára. 17.10: Tánclemez. 18.30: „Selmec három élete”. 18.50: Cigányzene. 19.55: Kültügyi negyedóra. 20.20: Operaház előadás. „Tristan és Izolda”. (II. és III. felv.) Zenedráma. Irta Wagner Richard. 21.20: Hírek, időjárás. 23: Jazz.

SZOMBAT, II. 11.

12.10: Végli Sándor hegedül. 13: Hanglezemek. 16: Az Országos Közégszolgálati Intézet egészségügyi kiállításának megnyitása Kassán. 17.10: Rendőrfüvészesenkar. 18: Előadás Wessellényifőszágról. 18.30: Szalonzene. 19.20: „Azok a régi jó disznótörők”. Vidám hanglékek. 20.40: Hírek. 21: Csárdások. 21.25: Keringők és polkák. 22.25: Csárdások. 23.05: Tánclemez.

Budapest II.

Vasárnap, II. 5. 11.15: Hanglezemek. 15: Hanglezemek. 16.30: Katonzene. 18.30: Előadás. 19: Felfalvás Kassáról és a Felvidékről. 19.25: Zongora. 20: Hírek. 20.20: Szalonzene. — **Hétfő, II. 6. 17.45:** Cigányzene. 18.30: Német nyelvlecek. 19.30: Versk. 20: Hírek. 20.20: Hanglezemek. 21.25: Tánclemez. — **Kedd, II. 7. 17.40:** Szalonzene. 18: Mezőgazdasági felőra. 18.35: Szalonzene. 19: Francia nyelvlecek. 19.50: Felfalvás. 20: Hírek. 20.20: Hanglezemek. — **Szerda, II. 8. 17.45:** Tánclemez. 18.30: Olasz nyelvlecek. 19: Cigányzene. 19.30: Előadás Lévtáról. 20: Hírek. 20.20: Szalonzene. 21.40: Hanglezemek. — **Csütörtök, II. 9. 17.10:** Hanglezemek. 18.30: Angol nyelvlecek. 19: Zongora. 19.30: Felfalvás. 20: Hírek. 20.20: Tánclemez. — **Péntek, II. 10. 18.50:** A Tristan és Izolda c. Wagner-opera I. felv. közvetítése. 20: Hírek. 20.20: Hanglezemek. 21.25: Szalonzene. — **Szombat, II. 11. 17.35:** Előadás Varsóról. 18.05: Rendőrfüvészesenkar. 18.30: Mezőgazdasági felőra. 19.25: Szalonzene. 20: Hírek. 20.20: Hanglezemek.

KIADÓTALAJDONOS:
„FALU” MAGYAR GAZDA ÉS FÖLDMIVES SZÖVETSEG
FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ:
MAYER EMIL.

Mutasd meg ismerőseidnek is a VASÁRNAP-ot!